

ح . زبیری .

معلم الشریعة

باسوب تاراتوچیسى :

طوکیودا مطبعة اسلامیه .

طوکیو .

۱۹۳۴ نجی ییل .

ح . زبیری .

معلم الشریعة

کسب، نکاح طلاق، بیع، یمین، نذر ھم وصیت کبی معاملاتکے،
دائیر احکام شرعیہ ادائے نقلیہ لہری ایلہ بیان ایتلمش دور .

طو کیودا محلہ اسلامیہ متولیلہ رندن

اؤفا ولایتی مینزہلہ اویازی بایصار قریہ سینک (حاضر گی باشقردستان
جمہوریتی مینزہلہ کانتونی) صابر افندی جمیلنک صدقہ واجبہ سی ایلہ
باسندی .

باسوب تاراتوچیسی :

طو کیودا مطبعہ اسلامیہ .

طو کیو .

۱۹۳۴ نیچی یل .

بر ايکى سوز .

اوتىكەن بىل مەفصل علم حال كىتابى نىڭ طوكىودا مەتبەئە اسلامىيەدە
باسلوب چىقىرىلىپ ايله ابتدائى مەكتەپ اسلامىيە نىڭ ۴ و ۵ نچى سەنفلارنىدا
اوقۇچى شاگردلارگە ايمان و عمل نىڭ دىللىلەرى بىرلەن بىلنەوى اوقۇن
كىرە كەلى بولغان دىنى درسلىك كىتاب حاضرلانگەن ايدى .

ايمان و عمل لەرنى دىللىلەرى بىرلەن بىلگەندەن سوڭ شاگردكە مەمالات
حققەدە يەنى كسب و آنىڭ نواعلارى ، تجارت ، ساتو - آلو ، شىركەت ،
اجارە ، ربا ، قرض حققەدە ھەم نىكاح ، طلاق ، نذر ، يەمىن ، رهن و صىت
كەبىك اشلەر حققەدە شىرىعت اسلامىيە نىڭ حكەملەرن بىلو فرضدور .

شونىڭ اوقۇن ۶ نچى سەنفلەدە شاگردلارگە كوندەلىك اشلەدە حلال و
ھىرامنى آيروپ بىلدور اوقۇن مەلم الشىرىعە كىتابى اوقۇتلادور .

مەفصل علم حال نى باسدروغە ياردام ايتۇچى طوكىودا مەتبەئە اسلامىيە
مەتبەئەلەرنىدىن صابر افندى جەمىل اوشبۇ مەلم الشىرىعە كىتابىن صدقە واجبە -
سى ايله باسدروب بىرونى اوز اوستنە آلىدى و بو كىتاب صابر افندى
جەمىل نىڭ صدقە واجبە سى ايله باسلوب چىقىدى . مەتبەئە نىڭ دىن ساقلاوى
مەشكىل بىر حالگە كىلگەن وقتدا يىللارنىڭ و كىسبىلارنىڭ آوراغىنە قارامىچە
دىنمىزنى ساقلاو يولنىدا قىلغان ياردامى اوقۇن طوكىودا مەتبەئە اسلامىيە و
ياپونىادا طورۇچى مەسلمانلار اسەمنەن صابر افندى جەمىل گە صەمىمى

تەشكىر بىيان ايتەمز .

اللہ تبارک و تعالیٰ آگۇ دىن و مەتبەئە اوقۇن فائىدەلى سلامتلىك و
تەبىئەت بىرلەن اوزون عمر نصىب قىلۇپ بخت و دولتىن زىيادە قىلسون
وقىيامتەكە قدر اشلۇ كىتابىنى اوقۇچىلارنىڭ آگۇ ايزگى دىئالارنى
ايرىشدرسون . آمىن .

طوكىودا مەتبەئە اسلامىيە نىڭ و ياپونىادا طورۇچى مەسلمانلار اتفاقى نىڭ
رئىسى امام و مەدرىس مەھمەد عبدالحى وادالشىخ عبىداللە قىربانعلى .

۱۹۳۴ سەنە مىلادىيە ۱۰ نچى مارت

۱۳۵۲ سەنە ھىجرىيە ذوالقەدە ۲۳ .

طوكىو .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد الانبياء والمرسلين
وعلى آله واصحابه اجمعين .

(بعدا) معلوم اولاً که بو رساله بر مقدمه و اوج مقاله اوزرينه ترتيب
ايدوب باشايچه دورت که آيرلمشدر، مقدمه جیدی فصل و بر تتمه یه ،
مقاله لر دخی متعدد فصل لارغه آيرلمقنه عبادات و معاملاتہ دائر احکام
شرائع نك بونده بیان ایدالگانلهری رساله نك باشنده کورسه تلمش فهرستی
قدر اولمشدر .

مقدمه کسب و آگا دائر احکام شرائع بیان ایدیلور .
مقاله اولی ده نکاح و آگا دائر احکام شرائع، مقاله ثانیه ده طلاق و
باشقهچه مفسدات النکاح بیان ایدوب ادله نقلیه لهريله اثبات ایدلور .
مقاله ثالثه ده (مسائل شتی) یعنی تارقا و مسئله لهر مخصوص فصل لارغه
آیریلوب بیان ایدلور .

ومن الله الهداية والتوفيق !

مقدمه .

و آندان فصل اول کسب نك تیوشلی بر اش اولدیغینی و آن نك نوع -
لارینی بیان ایدر .

کسب طلب رزق معناسنده در آدم بالالارینك تر کسب قیللمقی رزق و
نفقہ سینك کیلمه کی اوچون الوغ سبب لهر دن اولوب بنده نك ذمه سنده
اولغان اشلهر نك برسیده شولدر؟ زیرا الله تعالی بو دنیانی عالم اسباب
ایدوب خلق قیللمشدر یعنی هر نهرسه نی بر سبب ایله سبب لهر نمش ایدوب .
مثلا نباتات نك اوسمه کی یاغ مور یاومق ایله یاغ مررنك یاووی بلوط بولماق
ایله سبب لهر نمشدر و کسب آدم بالالارینك و حیوانات نك تر کیلیگنده و
رزق لارینك کیلووینده اوز لهرینك شول یولده غی اجتهاد لاری و کسب لهری
سبب ایدلمشدر. بونك اوچوندر که (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْفِقُوا مِن

طِبَابَاتٍ مَا كَسَبْتُمْ) نظم جلیلی بیان بیورلمشدر. معناسی (ای ایمان
کیتر گن بنده لهر نفقه لهر ندر گز اوز کسبیگن ایله طاب لغان پاک نهرسه لهر .
دهن) دیمه کدر . درست الله تعالی (تو کول) ایله امر ایلامشدر لکن بو
کسب نك فرض لینه قارشلی تو گلدر . زیرا تو کلمدن مراد هیچ ده کسب
ایتماینچه هر دائم کشی قولنده غی غه کوز توشروب طمع دریاسینه چو -
سبب دنیانی سومیم بو دنیا عمر لک تو گل دیمه ک معناسی تو گلدر .

شونك اوچونده پیغمبر صلی الله علیه وسلم نه یتمش (ان الله تعالی
بِغَضِّ الصَّحِيحِ الْفَارِغِ) دیوب معناسی : (درست لکده الله تعالی

آچولانادر سلامت بولوبده بوش یعنی اشسز و کسبسز یاتقان کسه گه (دیمه کدر. دخی احادیث قدسیه دن بری بویله در (عبدی حرك يدك انزل
 عليك الرزق) معناسی: ای بنم قام «بندهم» حر کتله ندر قولگنی بن
 سیگا رزق ایندر رمن) دیمه کدر. درست الله تعالی رزاق در بنده سینه هیچ
 بر کسبسزده رزق و دولت بیورور گه قادر ایدوکنده هیچده شک و شبهه
 یوقدر. لکن یوقاری ده بیان ایدلگانچه هر نهرسه بر سبب ایله یاراتلا -
 مشدور. مثلا بر کسه نك بالاسی بولوغه آنك خاتون آلماقی سبب در ،
 یوقسه الله تعالی خاتونسزده آگنا بالا بیورور گه قادر در. بر کسه الله
 تعالی نك شوندا ی باند قدرتیته ایمان ایدوب ده خاتون آلمایچه بالا امید
 ایتسه و صوراب یورسه بزلهر اوک شول کسه نك عقلینه کیمچیلک کید -
 گاندر دیه حکم ایدر ایدک .

ایشته بنده نك رزقی اوزینك کسبی ایله در بو وجهله هر کسه کسب
 فرضدر فرضلیغنه نقلی دلیل لهر (یا ایها الذین امنوا انفقوا من طيبات
 ما کسبتم) آیه جلیله سیله (عبدی حرك يدك انزل عليك الرزق)
 حدیث قدسیله ریدر .

دلیل عقلی بویله کیتراور: کشی هیچده کسب ایتسه ایسه فقیرلک

و محتاجلق حالندهن باشی چقماوی لازم کیاور؛ بو صورتله یا کشی دن
 ناسخ ایدر، یا که کشی مالینه تزغوب حسد اوغریق کبی گناه کبائر گه
 باش قبیله سینک و ملتداش لرینک ضررینه و آنلارغه اذا و جفا قیلوغه
 ناسخ ایدر بو جمله کندوسی دنیاده انواع خورلق و ذلتلهره دوچار
 اولماق کبی آخرتده دخی الله تعالی «فو ایتمه سه انواع عذابلاره
 مثلا اولماق قدر . بنا علی هذا (الفقر سواد الوجه فی الدارين)
 مبارک جلیله سی سویلانمشدر. (فقیرلک ایکی دنیاده یوز قارالیغی) دیمه ک
 اولور .

یا که (من تواضع لسانی لاجل غناه ذهب ثلثا دینه) حدیث
 شریفینک مضمونی: براو بایغنه بایلمغی اوچون توبه نچیلک قیلسه
 دینک اوچدهن ایکی اولوشینک زوالنه سبب اولور. بنا علی ذلك (بو
 کون اوله چه ک کبی آخرت نی، مک یل تور اچاق کبی دنیانی قایغرتماق
 عمل و کسب ایتمه ک) هر کم اوچون تیوشلی اشلهرده ندر .

الكسب اربعة انواع

یعنی کسب دورت نوعدر که آنلار: فرض، مستحب، مباح، حرام درلار.
 فرض بولغان کسب: اوزینه هم باشقچه نفقه سی واجب بولغان کسه -

لهر که رزقلانورغه کفایه قیلور قدر، اگر بورچی بولسه بورچن اوتار قدر
 طب ایتو فرضدر، ترک ایدوچی الوغ گناهی اولوب تیوشلی جزاسینی
 کوره چه کدر؛ زیرا بو قدر کسب نیک فرضلی یوغاریداغی دلیل له ایله
 اثبات ایدلدیکی کبی، بو قدرده کسب ایلامزسه نی درجه حورلقده
 قالاچاغی ده بیان ایدلمشدر .

مستحب بولغان کسب: ایندگو نیت ایاه کفایت قدرندن آرتقانی طلب
 ایتودر. مثلا اوزیمه کفایت قدرندن آرتقی ایله فقیر و محتاجلارغه
 یاردم ایتارم، مسجد و مدرسه لهر بنا قیلورم، ایندگو وقف لار قیلورم، دین
 وملت یولینه صرف ایتارم، دیوب نیت ایدوب آرتق کوچ و غیرت ایله
 اولسه ده مال طلب ایدو مستحب اولوب نه الله نی قدر نافله عبادتله ردهن افضل
 اولماقی مرویدر .

مباح بولغان کسب: حلال نعمتله ایله نعمتله نو حلال و کور کام کیوم -
 لهر کیبو و (الله) نیک ببرد کینه شکرانه ایله یاخشی آطلارغه اوطرو نیتی
 ایله مستحب قدرندن آرتغن طلب ایتو مباح اولوب دخی درستدر.

حرام بولغان کسب: ایندگو بولارغه صرف ایدونی نیت قیلودان باشقه
 نیک ماللی کوبایتو ماقتانو و تکبرله نو اوچون مال طلب قیلور، بو ایسه
 مطلقا حرام اولوب الوغ جزا و آفت لهر کورو که سببدر، (یمان بر

سنتک قوشلغانلغی اوچون) اما کسب اوزی امر مشروع و امر ممدوحدر.
 اوشبو کورسه تلمش نولارغه مبنی اولاراق افندیمن صلی الله علیه
 وسلم دهن شول حدیث روایت قیلنمشدر: (من طاب الدنيا حللا تعظفا
 من المسئلة وسعیاً علی عیاله وتعظفا علی جاره لقی الله ووجهه
 القمرا لیللة البدر ومن طاب الدنيا مفاخرًا مکاترا لقی الله و هو
 علیه غضبان) حدیث شریفنک حاصل معناسی بولمدر: (بر کسه
 حلال بولغان دنیانی طلب قیاسه کشیدن صور اودان صقلانوه نفقه سی
 واجب اولغان کسه لهرنی تربیه ایدو، تیرا کورشیله رینه شفقت قیلو نیتله
 بر کسه قیامتده الله تعالی که یولقور اوزینک یوزی آینک اون دورتنچی
 کیچه سی کبی نورلی بولغانی حالده، بر کسه دنیانی طلب قیلسه مجرد
 ماقتانو و کوبایتو نیتله بو کسه قیامتده الله تعالی که یولقور الله نیک آکما
 آچولانغانی حالده) دیمه کدر .

مقدمه دن فصل ثانی

افضل اولان کسبله ر دخی بر کسب که باشلاوچیغه شروعدن قبل تیوشلی
 شرطلاری بیاننده

افضل اولان كسبله ردهن ايك برنجيسى ده تجارت يعنى صاتو آلو ايتد -
 مه كدر. مونك حقتدا ادله نقليه له رده كوب در. عقلى دليل ايسه؟ تجارت -
 كه ارتق اهميت بيروب اشكه باشلاغان چيت قوم له ردهن برينى آله
 كيتروب تجارتسز ياتا تورغان بر قوم ايله چاغش دروب قاراسه شونده
 كورلگهن ايكي آراه غى آيرمادر كه بو گنا هر كم مسلم اولور و
 اوشانور .

تجارت نك دنيا ده بوينه آرتق قلمغى بولغان كبي، ياخشى نيت هم ده
 صداقت ايله بولغانده يوم محشر دهده الوغ درجه له رگه ايرشدرور كه الوغ
 بر سبب در بونك اوچوندر كه رسول اكرم افنديمن حضرت تاهرى: (التاجر
 الصدوق الامين يحشر مع النبيين والصديقين والشهداء) ديه بيورمشه -
 در .

حديث شريف نك حاصل معناسى بويله در . (سوداسنده توغرى و خيانتسز
 اوشانچاي اولغان سوداگر قيامت كونده پيغمبر له ر، صديق لار و شهيد له ر
 ايله بر كه قوباريلور) ديمه كدر. بس بو وجهله بو قدر فضيلتلى و ثوابلى
 بر كسب نى قيلماق تيوشليدر . لكن (يا معشر التجاران البيع يحضره
 اللغو والحلف فشو بوه بالصدق) حديث شريفى اوزره سوداغه

بالن سوز له ر خيانت كبي حرام اشله قاتشدرودان صاقلانو برنجى
 شرط در حديث شريف نك حاصل معناسى بويله : (اي سوداگر له ر گروه -
 سى صاتو آلوغه فائده سز سوز له ر ويمين له ر كرور بس سز آنى صدقه
 ايله قاتشدرينكز) ديمه كدر .

افضل اولان كسبله ردهن ايكنچيسى زراعت يعنى ايگن ساچوب و
 آغاچلار او طرطوب كسب ايتمه كدر، بونك فضيلتى حقتده حديث شريف
 بويله در (ما من مسلم يغرس غرسا ويزرع زرعاً فتاكل منه طير
 ا و انسان او بهيمة الا كان له صدقة) حاصل معناسى بويله در :
 (قايو بر مسلمان كسى آغاچ او طرطوب وايگن ايگوب حاصلندهن قوش
 يا كه آدم يا كه حيوانات آشاسه اول كشيگه صدقه فضيلتى بولور)
 ديمه كدر .

اوچنچيسى (؟) صناعت يعنى هر تورلى هنر در مثلا يازوچيلق ،
 ساعتچيلق ، ماشينچيلق ، نگوچيلق ، كاوشچيلق كبي اشله در ؟
 بونداى اشله ر پيغمبر له رده دخى اولمشدر . مثلا آدم عليه السلام ايكمه ك
 اشى اشليدر ايدى . نوح عليه السلام بالطا اوستاسى اولمش ، ابراهيم
 عليه السلام سودا قيلمش ، ادريس عليه السلام تگوچى اولمش ، داود
 عليه السلام تيمرچى اولمشدر .

بس بو وجهله تجارت، زراعت، صناعت ايک افضل کسبله ردهن اولوب کم اواسه ده شونلاردان برسی ايله کسبله نوره الوغ اجرائی و نافله عبا۔ دات قیله شلاردان اولور .

ههر کسب که شروع دهن قبل شول کسبکه دائر بولغان احکام شرانعی بلمهک برنجی شرطلاردندر زیرا بلمه گن کمسه مفسد و حرام بولغان اشله قاتشدروب و کشی حقلاری کرتوب بتون مالین بلچراق و حرامغه آلامشدروب دنیاده و آخرتده کوب تورلی آفت و ذلته رگه دوچار بولوی احتمالدر .

مقدمه دهن فصل ثالث

تجارت و آنک شرطلارینی بیان

تجارت دیوب سودا قیلوغه ئه یولور یا لکز ساتونیکنه (بیع) دیوب، ساتوب آلونی (شرا) دیوب، ساتوچینک اوزن (بائع)، آلوچینی (مشتري) دیوب ئه یولور. ساتولمش مال (مبیع) دیوب، مبیع برابرینه بیرلگن آلتون و کموش یا که بونلارنک تذکره لری اولان بیلیت لهر ئمن دیوب آتالدر .

بیعده شرطلاری اوشبولارددر :

۱ نچی: عقد یعنی آلم بیردم قیاشماق یا که قولدان تولغه بیع نی

و ئمن نی بیرشمهک .

۲ نچی: مبیع مال بولماق یعنی اشکه یاراقلی و قیمت ایاسی نهرسه بولماق در، بو جهتله اشکه یاراتسن چرگان نهرسه لهرنی، اوله کسه و تیزک کبی نجس نهرسه لهرنی، بوغاز قانی کبی هیچ فائده سی بولماغان نهرسه لهرنی صاتماق باطلدر .

۳ نچی: مبیع ايله شرعاً سودا درست بولماق یعنی حرام و مکروه اولماق در، بو جهتله خنزیر و آنک اجزاسیله دخی خمر و باشقه ایسرت۔ کچ نهرسه لهر ايله سودا درست تو گلدر. دخی آدمک اجزاسیله سودا اصلا درست تو گل، حرام و بیع باطلدر .

۴ نچی: بائع مبیعی شتریکه نزاعسن تابشروغه قادر بولسون بو جهتله هواداغی قوشنی، سوداغی بالقنی، صارق اوستنده گی جوتنی، صغر جیلمنده گی سوتنی صاتماق درست تو گلدر بیع فاسد و باطلدر.

۵ نچی: بیعده شرط فاسد قوشمازسنق در؛ مثلا بائع فائده سینه یا که مشتری فائده سینه بر نهرسه شرط قیاسه بو شرط فاسد اولوب بیعی دخی (بیع فاسد) دیوب آتالور .

بائع فائده سینه شرط قیلو صورتی بو طریقه در: مثلا برکشی آط ساتور کپرهک وقتنده مشتری بو کما شول آطنی چیکرگه بیرو شرطی اوزرینه

بو بيع فاسددر .

مشتري فائده سينه شرط قياو صورتى بو طريقه در : مثلا بر كمسا
كيوملك آلور بائع شول كيومنى كيسوب يا كه تگوب بيره كه شرطى
ايله بو دخى بيع فاسددر . باشقه چه شرطلار شول ايكى صورتكه قياس
ايله فاسد يا كه غير فاسد اولديغى بلنور .

بيع فاسدك حكى

فاسد بولغان بيع واقع بولغانده شول بيعك بوزلوى يعنى مبيع و
ثمنك قايتار اولارى واجب بولور، شرط قايسى طرفده بولسه اول شول
طرفك يعنى بوزماقى واجب در . اگرده بوزماينچه بائعك رضاسيله
مشتري مبيعنى آاسه ملك خبيث ايله شول مبيعغه مالك اولوب مبيعك
مثلنى يا كه قيمتنى تولهز وقت عقده آانلغان ثمننى توله و لازم بولماس ؛
مشتري شول نه رسه ايله فائده حاصل ايتسه آنى اوز فائده سينه طوتوى
درست بولماس صدقه قيلماغى واجب اولور، اما بائع اوچون بولاي
توگلددر اول آلغان ثمننى تلهسه نيشلهر فائده حاصل ايتسه فائده سى هم
حلال بولور . (بو مسئلهك صورتى نيچك ؟ بيان قيل !) (۲)

(۲) شول روشقه سؤل ايدلكن بولورده معالم افندى شاگردله رددن بيك آچق
ايتدروب صورت مسئله قيلدورور اگر آنلار بولدر آلمازلار ايسه اوزى صورت
مسئله سن كورسه تور .

مقدمه دن فصل رابع

صحيح بولغان بيعك نوعلارنى بيان

آنلار: نقد، نسيئه، مراحه، توليه، مبادله، بيع سلم، بيع
من يزید، بيع موقوف، بيع شركت و اجاره در .

نقد: حاضر آقچهغه ساتودر، نسيئه: كوتهر كه ساتودر ؛ تيوشلى
شرطلاريله بيان ايدور .

مراحه: آلغان بهاغه بر مقدار فائده تعين قياوب (توايه) آلغان
بهاسينه ديو صاتمقدر، خيانه و يالغان قاتشدرماو شرطى ايله هر ايكي
درستدر .

مبادله: سودا و كسب طريقى ايله بر مالنى ايكنچى مال برابرينه
آلماشدرودر، شرعاً درستدر، شرط فاسد قوشلماغان صورتده (؟)
بيع سلم: ثمننى حاضر آلوب مبيعنى صو كره طابشراچاق بولو -
در كه تيوشلى شرطلاريله كيله چه كده بيان ايدور .

بيع من يزید: كوب كشى آراسندان كم بها آرتددرسه شو كئا
صاتم ديوب ساتودر بوده شرعاً درستدر .

بيع موقوف: بر كشى ايكنچى كشينك مالن آنك رخصتندن باشقه
صاتويدر، بوده شرعاً درست بولنده حكم شولدر كه بيلگاندهن صو كره

مال ایاسی راضی بولسه صائو درست بولور راضی بولماسه بیع فاسد بولور .

بیع شرکت : یعنی اورتاق اولوب سودا قیلودر که شرعاً درستدر ؛ لکن آنک بر قدر نوعلاری باردر که آنلاری ده بلمهك لازم آنلار : اولاً شرکت ایکی تورای اولوب بری (شرکت ملک) و بری (شرکت عقود) دیه تسمیه ایدواهدر. ایکی کسمه بر نهرسه نی وارث بولوب آلور- لار یا که صائوب آلورلار بو ایسه (شرکت ملک) دیوب آتالادر، بو شریکلاردن برسی آخرینک الووشنده امرندن باشقه تصرف قیلوی درست توگادر. (صورة مسئله نیچک؟)

شرکت عقود : دورت تورایدر که آنلار : (شرکت مفاوضه، شرکت عنان، شرکت صنایع، شرکت وجوه) در .

شرکت مفاوضه : حر، عاقل، بالغ بولغان ایکی مسلمان نك ماده ، تصرفده هم دینده برابر اولماق ایله شریک اولوب اش قیلولایدر .

شرکت عنان : ایکی کسمه نك مال قوشوب شریک اولوب اش قیلو- لایدر که گرچه برینک مالی کوب آخرینک آزر اق اولسه ده یا که برینه فائده آرتغراق اولوب دیگرینه آندان کیمرهك اولسه ده شرعاً درستدر .

(مسئله ؟)

شرکت صنایع : ایکی هنر ایاسینک شول هنرلهری ایله اورتاق اولوب اش قیلولایدر شرعاً درستدر . ایکی تگوجینک، ایکی بویاو- بیات، ایکی تیهرچینک اورتاق اولوب اش کورولهری شرکت صنایع نامنده اولادر .

شرکت وجوه : هیچ ماللاری اولماینچه باری انابت و آبروی ایله صائوب آلوب کسب ایدولهری بو نوعده ندر (صورة مسئله) اجاره بر نهرسه نك ذاتن صائوماس بلمکه حاصل اولان فائده نیگنه ساتودر، بوده شرعاً درستدر جمیع شرطلاریله مقدمه نك تهمه سنده بیان ایدلور .

مقدمه دون فصل خامس

نسیئه و آنک شرطلارینی بیان

مالنی حاضر بیروب ثمننی صو گره آلو نسیئه نامنده در که شرطلاری بیللاردر :

برسی : ثمن تولاو وقتنی معین بولغان بر وقت غه تعیین قیلودر ، معین اولماغان و تمغه تعیین ایداسه درست توگادر، مثلاً قار یا وعاچ ، آشلق یا رشکه چ، دیه وقت تعیین قیاسه لار بونده نسیئه نك شرطی تابولماغان اولادر .

ایک چیسسی: نسیئہ مبیع برابرینہ شول مبیع ننگ مثلی یا کہ جنسدا -
شی بیرلورگه شرط ایداماسن! زیرا بو وقتده ربا نسا تابولادر، بو ایسه
شرعاً حرامدر. مثلاً: اون پوط آرشنی بر مقدار صو کره معین بر وقتده
اون پوط آرش آلو شرطی ایله بیرسه بو درست تو گلدر، ربا نسا در
چونکه مبیع جنسی و مثلی برابرینہ اولدی یا ایسه اون پوط بغدادی برا -
برینہ اولدی یا ایسه اون پوط آرشنی اون پوط بغدادی برابرینہ نسیئہ
قیلسده بوده درست اولماس زیرا بونده مبیع جنسی برابرینہ اولماسده
قدرده مثلی برابرینہ نسیئہ قیلنمشدر، بغدادی ایله آرش کیرهك وزنده و
کیرهك کیلده مثلاًش دراهر (؟) باشقه چده بو توغریده صوره مسئله
لهرینی قیلوب قارا گز!

ربا

درهم ربا یا کله الرجل وهو يعلم اشد من ستة وثلاثين
زنية) حدیث شریفی دخی (واحل الله البيع وحرم الربوا) آیه
کریمه له رینک مفادی اوزره ربا اشد حرام و گناه کبیره دندر. حریت
شریفنک حاصل معناسی بویله در: (ربادان بولغان بر درهم که آدم آنسی
بله توروب آشار اوتوز آلنی زنadan یا مانراقدر) دیمهك اولور.

ربا نسا، ربا فضل دیمه کله ربا ایکی قسم اولادر؛ ربا نسا نهرسه
ایدیکی معام اولدی (؟) ربا فضل بر نهرسنی اوز مثلینہ برسی آرتق
اولماقله صاتودر. مثلاً: اون پوط بغدادی ای اون بر پوط بغدادی برابرینہ
بیرو کبی نسیئہ اولماسده. اما نسیئہ اولما اینچه بیسرلگه نده مبیع ننگ
جنسی اولماس ایسه اول وقت بر طرفی آرتق اولاسده درستدر. ربادان
اولماس، چونکه ربا فضل ننگ تابوی اوچون مان ننگ جنسداش اولوب
قدرده بر طرفی آرتق اولماقی شرطدر. بو جهتله اون پوط آرشنی اون
بر پوط یا که آرتغراق، صولی برابرینہ بیرو درست اولادر زیرا آرش ایله
صولی جنسداش تو گلدرله. جنسداشی اولغان نهرسه ده یاخشیلق ناچاراق
اعتبار ایدلمش بنا علی هذا یش پوط یاخشی آرپانی آلتی پوط ناچار
آرپاغه صاتو درست تو گلدر. هکذا جنسداش نهرسه لهرنی مثلی برابرینہ
صاشقانده بر طرفی آرتق اولماسه درستدر. ربادان اولماس اما نسیئہ
قیلغانده آرتق اولماسده ربا نسا بولوب حرام اولور.

قرض

بر نهرسه ننگ مثلین آلماقچی بولوب بر گمسه گه کوتهر گه بیر گنده
وقت تعیین ایدلمهس ایسه بواش (قرض) نامنده اولوب شرعاً درستدر.

وقت تعیین ایداسه نسیه گه ساتو اولغانلقدان ربأ نسأ متصوّر اولوب درست اولماس. واگر مسامانغه یاردم ایتمهك نیتیده اولسه صدقه نـافلهدهن افضل اولغان عبادتدهن معدود بر عمادر .

وزنی هم کیلی نهرسه له رده دخی تفاوتی بولماغان صائلی نهرسه له رده قرض درست اولادر (بس یمورطه) کبی له رده سان بر له رده قرض جائزدر. قرضغه آ اوچی کمسه مدیون دیوب آتالادر. قرضغه بیروچی کمسه قرض آرقه سنده مدیوندهن هیچ بر وجهله فائده لانسوی درست بولماس . وبا حکمنده بولور. اوشنداق مدیون باشقه وقتده بولماغان فائده لارینی تیکرسه قرض اوچون بولغان بولوب مکروه اولور. قرضده مدت اولما - دیغندن بیروچی کمسه قای وقتده اولسه ده مدیوندهن صوراب آلورغه حقلیدر. اوشنداق مدیونگه صوراعان وقتنده تولهوی لازمدر . اما نسیئه بولای تو گلدر، اگرده مدت طولارغه بر ایکی گنه کون اولسه ده همانده مدیون استاسه بیرمی وتولهمی طورورغه قادردر. (صوۋرة مسئله سی؟) مگر مدیون مدت طولانچی وفات ایتسه مدت ساقط بولوب بیروچی کمسه استا گن وقتنده وارث لارندهن صورارغه قادر اولور .

مقدمه دهن فصل سادس

بیع سلم بیاننده در

ثمننی حاضر بیروب مبیعنی بر مدت صو گره آلو (بیع سام) نامنده بولوب تیوشلی شرطلارینه توغری کیلسه شرعاً درستدر .
شرطلاری بونلارددر:

- ۱ - مبیع نك نهرسه ایدو کینی، صفتینی هم مقدارینی نزاع بولماسلق ایدوب بیان قیلماق.
- ۲ - مبیع برابرینه بیروله طورغان ثمن نك مقدارینی بیان قیلماق.
- ۳ - مبیعنی طابشرو وقتن بیان قیلماق هم نسیئه ده گی کبی معین بر وقتغه تعیین قیلماق .
- ۴ - اگر مبیع آور بر نهرسه بولسه طابشرو اورنینی بیان قیلماق.
- ۵ - وقت عقددهن تسلیم وقتینه قدر مبیع حاضر اولماق.
- ۶ - ثمننی شول مجلسده قبض قیلماقدر .
- ۷ - بائع نك ثمن بدلینه یا ایسه مشتری نك مبیع بدلینه ایکنچی بر نهرسه نی آماوچیاقلاری شرطدر. بس شول جیدی شرطیله بیع سلم جائز اولور.

سلمنك آز مدتی بر آیدر، بعضیلهر اوچ کون دیوبده ایتمشلارددر.

سلمده مدت طوانچى بائع وفات ايتسه مدت ساقط اولوب مشتري استاسه وارث له زك قالغان مالدان حاضر تابشرماقلارى لازمدر .
اگرده عقد مجلسنده ثمننى قبض تيلماسالار شول حالده آيراسه لار سلم فاسد اولور . ايللى صوملق نهرسه ده سلم ايدوب شول مجلسنده اوطوز صومن يوروب قالغان يگر مى صومنى ايکنچى وقت بييره چهنك اولوب آيراسه لار بيرلگهن اوطوز صومنده سلم اولوب قالغاننده سلم اولماس .

شونده بيان ايدالگهن جيدي شرطقه طوغرى كيلمه گهن مسئله لهر بيع سلمده ن اولماسلار . (علم افندي زيرك اولورسه بو طوغرى ده كوب تورلى صورت مسئله لهر كورسه تور . . . .)

مقدمه دن فصل سابع

تجارت كه دائر احكام شرائع بياننده

آنلار : خيار شرط، خيار رؤية، خيار عيب، خيار تعيين هم اقاله در .

خيار شرط:

بيعه بائع يايسه مشتري يا كه ههر ايك اوچ كونگه يا كيمگه

قدرلى شول بيعه ده اختيار شرط قيلسه لار شرعاً جائز اولوب (خيار شرط) ديه آتالور . شول مدت اوچوننده بيعنى بوزغان كشي ايده شينه بلدرمهك كيرهك . اگر بلدرمه سه مدت اوتكهن بولسه رضاسى ثابت اولور . اختيار بائع طرفنده بولسه مال هنوز بائع ملكنده بولور، گرچه مشتري قبض قيلغان بولسه ده بو وجهله مذكور مدتده مال مشتري قولنده هلاك بولسه آتالغان ثمن معتبر بولماس، مشتري يالگن قيمتىنى توار . اگرده اختيار مشتري طرفنده بولسه بو وقت مال بائع ملكنده ن چنار مشتري ملكينه كرمه ي طورور، شولوق مال مشتري قولنده هلاك بولسه آتالغان ثمننى توله وي لازم بولور، قيمتىنى گنه تو گل . (صورت مسئله نيچك ؟)

خيار رؤية:

بر مالنى كورمه نيچه تل برله يا كه اشاره برله بيان قيلنوينه قاراب آغاچ كور گهنك صو گنده مشتري شول بيعنى بوزارغه اختيار ايدور ، گرچه مبيعه ده عيب بولماسه ده بو (خيار الرؤية) ديوب آتالور . اما نهرسه خواجهسى اوز نهرسه سيني كورمى صائسه ده، كوروب صائقان حكمنده در . بائع غه خيار رؤية بولماس، اگرده بائع مبيعه ن مشتريگه كيتد . روب بيرسه مشتري رد قيلماس . ايندى بو وقتده رد قيلماق استاسه

عقد قىلغان اورنغه شول مبيعنى ايلتوب بائع غه طابشرماقنى لازم اولور .

(صورة مسئله نىچك؟)

اوزرنده اختيار اولان كمسه كورونندن قبل شول مالنى ايكنچى بر كمسه كه ساتوى درستدر. لىكن بو آلوچيغه اختيار بولماس . رؤييده مقصود يرن كورو معتبردر، بو جهتله بر كمسه بر مالنى آغانده مقصود يرنى كورگن بولسه باشقه يرلهرنى كورمه گن بولسه ده آگا اختيار بولماس؛ اوشنداق بر كمسه آلا طورغان مالينك مقصود يرينى كورمه گن بولسه گرچه باشقه يرلهرنى كورگن بولسه ده آگا اختيار بولور. (بو مسئلهلهرنك صورتى نىچك؟)

خيار عيب

مشتري آغان مالندان بائعه وقتده بولغان بر عيبنى تابسه آغان وقتنده بلمه گن بولسه شول مالنى قايتارورغه اختيارى باردرد، بونى (خيار عيب) ديورلهر. اگرده عيبنى بلگهندهن صو گرده شول مالمده عادتجه تصرف قىلسه اول وقتده راضى بولغان اولور. قايتارورغه اختيارى بتهر. اما اوز قولندهده عيبلهنگهندهن صو گرغنه بائعه وقتده بولغان عيبنى ظاهر بولسه بو وقت قايتارورغه اختيارى بولماسه ده نقصاننى بائعدان آلورغه يا كه

عيبنى اوچون بهاسينى كيموتدرر كه اختيارلى بولور. طعام آلوب آشا - غانك صو كنده عيب قديمه مطاع بولسه امام اعظم قاشنده توله تور كه ده اختيارى بولماس، اما امام محمد قاشنده اختيارلى بولور .

خيار تعين

ايكى يا اوچ دانه نهرسهدهن برسيني اوچ كون اچنده خوشلاب آلاماق اوچون اختيار شرط قىلوردر، شرعاً درست بولوب بوگا (خيار تعين) نامى بيرامشدر .

بونده شرطلارى شونلاردرد :

- ۱ - ههر قايسينك بهالهرى آتالغان بولسون .
  - ۲ - سايلاناچاق نهرسه اوچدهن آرتق بولماسون .
  - ۳ - آرادان برسيني بيلگيله شول اوچ كون اچنده بولسون .
- (صورة مسئلهسى نىچك؟)

اقاله

قىلغان بيعنى قايتارشماق و بوزشماق اقاله نامندهدر. بائع و مشتريينك رضالقلارى ايله حاصل بولور، بائع ثمنك مثلىنى هم بتولمىنى مشتري

دخى مبيع نك اوزىنى قايتارشماقلارى شرطدر. اگرده مبيع كيموگن بولسه قالغان قدرندهه جائز اولور. اما آرتدروب بيرمه كى يا كه مبيع بتون حالده ثمننى كيمتوب آماقى اصلا درست بولماس. اگرده بو اقاله مسلمان آدمناك اوتنوى بويچقه هم نى قزغانغا نلقدان بولورسه بو وقت (من اقال مسلماً بيعة الله تعالى عشرته يوم القيامة) حديت شريفناك مفادنيچه اقاله ايدوچى الوغ اجرله ايله مأجور اولچاقه. در. حاصل معناسى بويله در: (بر كيمسه مسلمان آدمناك بيعسينى قايتارسه الله تعالى قيامت كوندده اول بندنك گناهلاريني يارلقار). ديهه كدر.

مقدمه نك تيمهسى

اجاره و يوع كروهه بياننده:

اجاره: بر نهرسه نك فائده سن ساتودر كه شرعاً درست اولماقينه رعا. يهسى لازم اولان شرطلارى باردر. اگرده شول شرطلارغه طوغرى كيمهس ايسه اجاره صحيح اولماس. اجاره نك مثالى خانهنى اچنده طورورغه، كيومنى كيوب فائده لانورغه، قورالنى استعمال ايدوب فائده. سن كورور كه ييرو كبي در.

اجاره ده رعايهسى لازم اولان شرطلار:

- ۱ - اجاره كه بيرلگن نهرسه نك فائدهسى معلوم اولو.
- ۲ - فائده لانو مدت ن بيان ايدو. (مثالى نى كبي؟)
- ۳ - فائده برابرينه قولغان اجره معلوم اولو.
- ۴ - اجره، بقصود بولغان هم نهرسه نك عرفده بولغان فائدهسى اوچون بيرلسون!
- ۵ - اجره اجاره كه بيرلگن نهرسه نك اوزندن حاصل بولغان نهرسه بولوى شرط ايدلمه سن!
- ۶ - بر نهرسه نك ذاتى اجاره كه آلماس سزاق.

اجاره كه دائر مسئله لهر

برنچى: شول ياشچيك نك اچنده بولغان نهرسه نى اوچ آى فائده لا. نورغه سيكا اون صوم برابرينه بيردم ديكه چ، ياشچيكده نهرسه اولديغى. نى بلمه ديگى حالده ئه يتولاش كيمسه راضى بولوب آلمه ده بو اجاره شرعاً فاسد بولادر. زيرا بونده برنچى شرط تابولمادى، ياشچيكده گى نهرسه. نك ذاتى ده جنسى ده بيان ايدلمه ديكنده ن. اگرده بر نهرسه نك جنسى. گنه بيان ايدلمه ده آنك فائدهسى بيان ايدلگن اولادر مثلاً شول آطنى

اجاره گه بېردم ديو کبې زيرا معلوم که آطنک فائده سسي جيگودر واگر بېرسي نه پتلمه گهن بواسه ده اجاره نك شرطی تابولغان اولور.

ایکنچی: بن سینگا شول آطنی تیک سرايگده طوتو اوچون یا که شول کیومنی خانه گده آلوب طورو اوچون بیش صوم برابرینه فلانچه مدتکه بېردم دیسه هم قبول ایدوب آاسه بوده اجاره دهن اولماس، زيرا بونده دورتنچی شرط تابولمادی، آطنک فائده سسي جيگو، کیوم نك فائده سسي کیودر که سرايده طوتو خانه ده آلوب طورو اوچون گنه اجاره بېرو لازم اولماس.

اوچنچی: بن سینی بر آيغه کیوم تگوب طورورغه یالادم خدمت حقک اوز که اوچ کیوم تگووک بولور دیسه، یا که بن سینی شول یگرمی ایگمه کنی کوتوروب ایلمه ک اوچون یالادم شونلاردان ایکیسی برابرنده دیسه بوده صحیح بولغان اجاره دهن صانالماس، بیشنچی شرطنک تابولما دیغی اوچون.

دورتنچی: بن سینگا شول قویلارنی بېردم اوستندن جونلارن آلوب فائده لانورغه، یا که شول بولوننی بېردم پچانن چابوب آاورغه، یا که شول کولنی بېردم بالقارن طوتوب فائده لانورغه دیسه بو اجاره ده صحیح اولماس، بونده اجاره گه بیدرگهن نرسه لهرنک ذاتی آاندقی

جهتدن آلتنچی شرط تابولماغان اولار. ایندی اولدای طوغریلارده بو طریقه تجویز ممکن:

مثلا معین مقدار بر بولوننی معین مقدار طورورغه یا که شونده باورغه بېرور، شونده اولان پچاننی آلوچیغه مباح ایدر، کولنی دخی توینوب فائده لانو اوچون بېرور، بالقارنی مباح ایدر ایشته شول طریقه تجویز ممکن اولور. (۲)

بیععه مکروه بولغان اشار:

- ۱ - جمعه کون اولگی اذان قیلنغاچ ایدلگهن سودا.
- ۲ - نجش یعنی مشتری نی قزقدرو اوچون اوچنچی آدمنک کیلوب بها آرتدروی.
- ۳ - بائع نك مبیع نی آنده بولماغان صفتلار ایله ماقتاوی.
- ۴ - بائع و مشتری کیاشکن دهن صو گره اوچنچی آدم کیلوب بن اوچسزراق صاتم یا که بن قیمت رهك آلام دیوب عقدانی بوزماقی در.

معلم افندی بونده شول روشچه کوب تورلی مثاللر کیوروب شرادلارغه طوغری کیلوب کیلمه دیکنی شاگردلر دهن صوراب آلا رغه اجاره مسئله ینی آکلاتر!

- ۵ - احتکار یعنی بار آشلقنى جيوب بها كوتهراسون اوچون صائمى طورودر (اوز زراعتندن حاصل بولغان آشلقنى صاقلانده گناه يوقدر) .
- ۶ - آچاق وقتلارنده اوز ير كده مختاجلار اولار طوروب آشلقنى ياغاغه صائماق .
- ۷ - اگرده شهر خلقينه ياكه بازار بهاسيني بلمه ي آلدانوب صاتو - چينك اوزينه ضرر بولورداي بولسه چينتدن كيلا طورغان آشلقلارنى قارشى باروب آلودر .
- بس شول اشهر جملهسى مكروه عمللهردهن بولوب كيري قايتارشما - سه لار گناهلى اولورلار .

مقاله اولى نكاح بيانده

بو دخى مقدمه كىبى جىدى فصلنى متضمن دور .

نكاح و آنك عقلاً و نقلاً تيوشلى بر اش اولديغنى بيان :

نكاحنك شريعتده بولغان معناسى (عقد خاص موضوع محل الوطى)

در كه خاص اولان بر عقددر كه آنك سببلى وطى حلال اولور ديمه كدر .
دين و دنيا مصلحت اهرينى دخى اللهنك قملارينى و رسول اللهنك
امتينى كوبه يتو كىبى كوب فائدهلى اشهر كه سبب اولديغندان عقلاده

تيوشلى بر اشدر . (فانكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى وثلاث ورباع)
معناسى نكاح لانكز خاتونلاردان سز كه خوش بولغانلارن . ايكيشهر ،
اوچهر و دورتهر . آية كريمه سينه دخى (تذاكحوا، توالدوا، تكثروا فاني
اباهي بكم الامم يوم القيامة) معناسى : نكاحلانكز بالالار طودرغز ،
كوبه يگز مين امتلهر آراسنده سز نك كوبليگكز برلهن ماقتانورهن .
دخى (النكاح سنتى فمن رغب عن سنتى فليس منى) معناسى نكاح مينم
سنتم دور ، مينم سنتمدن فاجقان كشى مينم امتمدهن تو گل دور . حديث
شريفلهرينه بناً شرعاً دخى تيوشلى و امر ممدوح دور .

اگرده شهوت غالب اولوب حرامغه توشمهك خوفى اولورسه اول
وقت نكاح واجب اولور . اما خاتون حقن ادا قىلودان قورقسه يا كه ظلم
قىلماق خوفى اولسه اول وقت نكاح دكروه اولور .

مقاله اولى دهن فصل ثانى

محرّمات فى النكاح - يعنى نكاحى حرام اولغانلارنى بيان
برينك آخرينه نكاحى حرام كه سه لهر يگر مى بردر كه جىدىسى نسباً

یعنی نسل و توندەشك سببلى اولور، جیدسى رضاعاً یعنی چیت خاتون -

نك سوتان ایمو سببلى حرام اولور، دورتسى مصاهرة قاینشلق سببلى

حرام اولورلار، ایكىسى جهءا برى ده كىفرا حرام اولور.

نسباً حرام اولغان جیدی كىسهلەر بولاردىر كه شو كذا دایل اولغان

آیه كرىمەنك تفسیرینی بیان ایله آنلار دخى كورسه توله در. (سورة نسا)

استعیند بالله: حرمت علیكم یعنی سزنىك اوزرىكز كه حرام قیلندى:

۱ - امهتكم یعنی اوز آنالارىكز!

۲ - وبناتكم یعنی اوز قزلارىكز!

۳ - واخواتكم معناسى: قز قونداشلەرىكز!

۴ - وعماتكم یعنی آناكز ایله بر طوغما قز قونداشلەرىكز!

۵ - وخالاتكم یعنی آناكز ایله بر طوغما قز قونداشلەرىكز!

۶ - وبنات الاخ دخى ایر قونداشىكزنىك قزلارى!

۷ - وبنات الاخ دخى قز قونداشىكزنىك قزلارى دیمه كدر .

رضاعاً حرام اولغانلارى :

وامهتكم اللاتى ارضعنكم دخى سز كه سوت ایمن گن آنسا

لارىكز حرام اولدى .

واخواتكم من الرضاة دخى سوت ایمودن بولغان قز قوندەش -

لهرىكز حرام اولدى دیمه كدر .

رضاعاً دخى : بنت ، عمه ، خاله ، بنت اخ ، بنت اخت حرام اولماقله

مجموعسى دخى جیدی اولور .

مصاهرة یعنی قاینشلق سببلى حرام اولغان دورتسى :

۱ - ام زوجته - یعنی خاتونىنىك آناسى كیرهك خاتونغه و صول اوا -

سون و كیرهك اولماسون .

۲ - بنت زوجته - یعنی خاتونىنىك قزى اگرده خاتونغه و صول بولغان

بولسه اما صول بولماغان بولسه اول وقت آناسىنى طلاق ایدوب قزىنى

آلسه ده جائز بولور .

۳ - حلیلة ابنه - یعنی صلبى اوغلىنىك خاتونىدر .

۴ - منكوحه ایبه - یعنی آناسىنىك نكاحلانمىشى حرام اولور حاصل

كلام اوگى آناسى كیرهك آناسى آنسى وطى قیلغان بولسون كیرهك

بولماسون .

جمعاً حرام بولغان ایكىسى :

۱ - جمع بین الاختین - یعنی برسى ایر ایكنهچىسن خاتون فرض

قیلوب قاراغانده آرالارنده نکاح صحیح حاصل اولماسدای ایکی قز
قرنده شینی جمع حرامدر .

۲ - الزیادة علی الاربع - یعنی دورت اوستینه ینه آرتدرو حرامدر،
کمنی اولسهده .

کفرا اولغانی

مؤمن ایله کتابیدن غیری خاتوندر. آنلاری نکاح صحیح اولماس.

یوغاریداغی آیه کریمه نك آخری اولان (وامهات نساءکم وربائبکم
اللاتی فی حجورکم من نساءکم اللاتی دخلتم بهن فان لم تکنو
دخلتم بهن فلا جناح علیکم وحلائل ابنائکم الذین من اصلابکم
وان تجمعوا بین الاختین الا ما قد سلف ان الله کان غفوراً رحیماً)
قول شریفله ریله شول کورسه تدیگمز کمسه له رنک نکاحلاری حراملق -
لاری بیان ایدلمشدر .

ودخی :

اوزی ایله زنا قیلغان یا که شهوت ایله فرجن کورگن بر خاتوننک
قزینی و آناسینی نکاح حرام اولور . اوشنداق بر خاتون بر ایرنی
شهوت ایله طوتسه اول ایرنک آناسی هم اوغلی بو خاتونغه حرام اولور.

و بو شهوت ایله طوتماق سببلی اولغان حراملق یا کیشلق ایله طوتقان -
دهده حاصل اولور مثلاً بر خاتون یوقو آراسنده یا کیش ایرنک اوغلینی
شهوت ایله طوتسه ایرینه حرام بواوب آوراور، یا که ایر خاتوننی فرض
قیلوب کیلیننی شهوت ایله طوتسه کیلیننی اوغلینه حرام اولور .

مقاله اولی دهن فصل ناک

رضاع بیاننده

رضاع لغتده صورماق در شریعتده مدت مخصوصده یعنی بالاغه ایکی
یاش یارم اولمادیغی حالده بر خاتوننی بر کره گنه اولسهده آنده حرمة
رضاعیه و آنالق ثابت اولماقیدر؛ شول مدت اچنده بر بالا بر خاتوننک
سوتن ایسه (یحرم من الرضاع ما یحرم من النسب) حدیث شریفنک
مفهومنچه نسبا بولغان صورتده حرام اوچاق کمسه له جمله سی حرام
بولوب آوراور، برینک آخرینه نکاحی صحیح اولماس .

رضاع ایسه شریعة اسلامیهده درست اولوب اسلامدهن نلک دخی عربله
آراسنده شایع بولغان عادتله رده ندر. لکن کور کهم خلقلی خاتوننی
اختیار قیلو تیوشایددر .

رضاعه دائر بر قدر مسائل

۱ - بر خاتون ایکی یش یارمدان کیم بر قنز بالانی یا گمشقنه بـواسهده ایمز گن بـواسه شول قزنی اوسکه ندهن سو گره ایمز گن خاتوننـک ایزینه نکاح درست تو گل (نی اوچون؟) اوشنداق شول خاتون شول قزنی اوزینک اوغاینه آـوب کیلون ایدوی درست تو گل (نی اوچون؟) دخی شول خاتوننک انسینهده شول ایمگن قزنی نکاحـ نـاو درست تو گل (نی اوچون؟) بس معلم افندی بونده شول طریقه مسئلهلر کیتروب نی اوچون عدم جوازن شا کردلر دان ئەیتدروب آنلارـ نـک ذهله رینی اوتکارور!

ب - بر خاتون رضاع مدتده اوزینک سوتینی صاوب طعامغه قـو - شوب آشاته امام اعظم قاشنده حرمة رضاعیه ثابت بولماس .

ج - اگرده رضاع مدتده سوتنی صیوق نهرسه گه قوشوب بیـرسه غایه اعتبار قیلنور سوت غالب بـواسه حرمة رضاعیه ثابت بـاور، غالب بولماسه حرمة رضاعیه ثابت بولماس .

د - اگرده رضاع مدتده بر بالاغه ایکی خاتوننک سوتینی قوشوب اچرتلسه امام اعظم ایله امام ابو یوسف قاشنده قایسی خاتوننک سوتی غالب بـواسه تحریم اول خاتون سوتینه متعلق بـاور، اما امام محمد

قاشنده هر ایکسینک سوتینه تحریم متعلق اولور . بکر قنز ایمز سهده حرمة رضاعیه ثابت بولادر .

مقاله اولی دهن فصل رابع

نکاحنک شرطلارینی بیان ایدر

نکاحلاری بر بیزینه درست بولماغانلار (محرم) دیوب نکاحلاری

درست بولغانلار (نا محرم) دیوب آنالادر، ایندی نکاحلاری درست

اولان کمسلهلرنک آرالارنده نکاح حاصل اولماقی و درستلگی اوچون

بیش شرطی باردر که آنلار: عقد، حضور شاهدین، رضاً طرفین، مهر،

کفالت در . شول بیش شرطنی برهم برهم بیان ایدلم:

عقد:

ایجاب و قبول ایله یعنی کیاو و قزنیک یا که و کیل ایزینک آلم بیـردم

قیلماقلاری ایله تابولا طورغان اشدر، متعاقدین یعنی عقد قیلشوجیلارنک

اؤنگیسینک سوزی ایجاب ایکنچسینک سوزی قبول دیوب آنالادر .

بو ایجاب قبول لفظلاریننک هر ایکسی اوتکهکن زمانغه دلالت قیلا

طورغان سوزلردن بولورغ، کیرهک، یا ایسه برسی اوتکهکن زمانغه دلالت

قیلا طورغان ایکنچیسى امر لفظلارندن بولسه ده عقد بولور. مثاللهرى:
بن سینك قز گنى جفتله ندم دیگهنده قز نك آتاسى بن سینگا قز منى
جفتله ندردم دیسه، یا که برسى بگا قز گنى جفتله ندر دیگهنده قز آتاسى
جفتله ندردم دیوب جواب بیرسه ایجاب قبول تمام بولادر. اما قز گنى
بگا جفتله ندررسك دیگهنده قز آتاسى جفتله ندررم دیوب جواب
بیرسه ده عقد بولمیدر زیرا بونلار اوتکهن زمانغه دلالت قیلا طورغان
سوزلهردهن تو گلدر.

نكاح عقدنده ایجاب قبول لفظلارینه: تزوج، هدیه، خاتونلق، نکاح،
جفتلیك کبی سوزلهردهن قایسی استعمال قیلنسه ده درست بولادر.
مثالله رینی کورسه تکز!

کیاو ایله کیلن مجلس عقدده هر ایکیسی حاضر بولسه لار اشارت
براه تعیین ایدلسه ده عقد درست بولور، اگرده آنلار حاضر بولما اینچه
وکیل و ولیله ریگنه اولورسه اول وقت هر ایکیسینك اسمله ریله بلدرمهك
اگرده اسمله رى ایله ده بلنمه سداى اولسه آتا و بابالارینى ذکر ایله
بلدرمهك لازم اولور.

صورة عقد: مثلا کریم آغاسن اوز گنك قزك زیتونهنى ایلملى صوم
مهر برابرینه عبدالله عبدالرحمن اوغلینه حلال خاتونلقغه و کالة و ولایة

قبول قیلوب بیپرد گمی؟ سن کم عبدالرحمن آغا اوز گنك اوغلك
عبداللهغه کریم قزی زیتونهنى ایلملى صوم مهر برابرینه حلال خاتونلقغه
و کالة و ولایة قبول قیلوب آلد گمی؟ دیگهنده هر ایکیسی بیپردم،
آدم دیسه لهر عقد هم نکاح تمام بولور. (اگر باشقه شرطلاری ده
تابلان بولسه) خطبه شرط ایمازاکن عقدنك خطبه صو گنده اولماق
سنت هم ادبکه غایت موافق بر اشدر.

حضور شاهدین:

یعنی ایکی ایر شاهدنك، یا که بر ایر ایکی خاتون شاهدلهرنك
مجلس عقدده حاضر بولوب ایجاب هم قبول لفظلارینی بر یولی ایشته -
مه کله رى شرطدر. آیرم آیرم شاهدلهر حضورنده عقد اجرا قیلنسه لار
درست بولماس. دخی شاهدلهرنك عاقل، بالغ، حر بولماقلاری ده
شرطدر.

رضاً طرفین:

یعنی نکاح ایداه طورغان یگت ایله قز نك شول نکاحغه راضی
بولاشماقلاری شرطدر، اگر بر طرفنه راضی بولماسه ده نکاح درست
بولماس. یگتنی زوج، قزنی زوجه دیوب تعبیر ایدمن.

زوجه نك رضاغنى استيدان يعنى نكاحغه اذن صور او ايله بلنور .
 اكرده زوجه نك اولكى نكاحى بولسه هم اذن صور اوچى آتاسى يا كه
 آتاسى قوشقان كمشه اولسه اذن صورغان وقتده قزدهن انكار علامتى
 كورنمسه شول كفايه در، رضاغينى آچق بلدرمه سده رضاغندان صانا .
 اور . اما آتاسندان باشقه ولى و و كىلى اذن طلب قىلسه اول وقت
 صراحة رضاغنى شرطدر. دخى زوجه اولده بر نكاح كورگن بولسه
 صريح اذندندهن باشقه نكاح تمام بولماس، اذن صور اوچى كم گنه
 بولسه ده. هكذا زوج رضاغیده .

نكاح فضولى:

اگرده بر طرفنك خبرندندهن باشقه نكاح ايداسه، نكاح فضولى
 نامنده اولوب درست در. لکن بونده حکم شولدر كه بلمى قالغانى نكاح
 خبرينى ايشتكه ندهن صو گره رضاغى بىرسه نكاح درست و شرعى
 بولوب كيتهر اگرده رضاغى بىرمسه نكاح ويران بولور. نكاح وقتنده
 خبردار اولو طور بده رضاغى معلوم بولماسه صو گره راضى بولاسه ده
 نكاحى نكاحدهن صانا ماس .

مهر .

(فما استمتعتم به منهن فاتوهن اجورهن فريضة)

آية كريمه سينك دلالتينه بنا نكاحنك مهر برابرنده اولماقى واجبدر .
 اقل مهر اون درهم در كه شوندهن كيم كه رضالانسه لارده اون درهم
 بىرمهك لازم بولور. اكرده اون درهمدهن آرتق مهر آتالغان بولاسهنى
 قدر بولاسه ده ايرنك تولا مكى لازم اولور.

آتالغان مهرنى وقت نكاحده بىرمهك لازم بولور، اكرده بر قدرينى
 وقت نكاحده بىروب بر قدرينى صو گره قالدرسه لار رضاغى ايله
 بولغانده بوده شرعاً درست بولادر . نكاح وقتنده بىرلگهنى (مهر
 معجل) قالغانى (مهر مؤجل) ناملارنده بولورلار .

مهر معجل نى آتالغانچه خاتون اوزينى ايرينه تابشرماسقه اختييارى
 باردر. اما مهر مؤجل نى ايسه نكاح باقى اولغانده زوج تسليم ايتيم،
 طور سده گناهللى بولماس، زيرا آنك تسليم وقتى خلوت صحيحدهن
 صو گره طلاق ايله يا كه خلوت صحيحدهن قبل اولسه ده زوحيندهن
 برسى نك وفات بولوى ايله نكاح كيسلگن صورتدهدر .

بوگا دائر بر قدر مسائل:

۱ - مسئله: اكرده برده مهر سويلا مينچه نكاح قيلغان

بوده شرعاً درست دره زیرا بو وقت مهر مثل بیرهك لازم بو اور. مهر مثل قزناك بر طوغمه لارینه قاراب بیلور. اگرده بر طوغمه لاری بولماسه آتاسینك قز قزنده شاهه رینهك مهرینه قاراب بیلور، آتاسینك مهرینه قارالماس .

ب - مسئله : ایر مهر مسمانی یعنی آتالغان مهرنك بارچاسینی خاتونغه طابشروی یعنی آنده خاتوننك حقى ثابت بولادر، آرالارنده خلوت صحیحه بولغاندان سو كره طلاق ایدلگن صورتده یا ایسه خلوت صحیحه بولماسه ده زوجین دن برسی وفات ایتكهن تقدیره .

ج - مسئله : بر قزغ، یوز صوم مهر آتالغان بولسه نكاح دن سو كره خلوت صحیحه دن لك ایر بونی طلاق قیلسه آتالغان مهرنك یارتیسى بولغان ایملی صومنیگنه بیرو (۲)

د - مسئله : هیچده مهر آتالمی نكاح ایدلگن بر خاتوننی ایری خلوت صحیحه دن قبل طلاق قیلسه بو خاتونغه متعه یعنی بر قات کیوم

(۲) وان طلقتموهن من قبل ان تمسوهن وقد فرضتم لهن

فريضة فنصف ما فرضتم. الخ - سورة بقره ۲۳۶ آیتك موجبى .

بیزمكلیگی لازم بو اور. خاتوننك درجه سینه قاراب كولمك یا اولق باش بور كانچیگی کبی نهرسه لهر بیلور (۲)

خلوت صحیحه شولدر که: حساء یا ایسه شرعاً یا ایسه طبعاً وطی - دن مانع بر نهرسه بولمادیغی حالده خاتون ایله ایرنك اولاقده بولماق - لاری و کورشمه کله ریدر. مثلاً : وطی دن مانع نهرسه لهر آورو، رمضان روزه سی یا ایسه برسینك احرام لی اولماقی یا ایسه خاتوننك حیض ونفاس کوره طورغان وقتى اولماقی در. بس شونداى سببله رده ن برسی اولغانده خاتون ایله ایرنك کورشوی صحیح بولغان خلوت دن صانالماس .

كفائت .

یعنی ایرنك خاتونغه كفو اولماقی شرطدر. بناءً على هذا بر خاتون اوزینه كفو بولماغان بر ایر گه بارسه ولی ایرنك بو خاتوننی آیروب آلولاری ممکن در. اما كفائت ایر جانبنده ن بولماقدر. خاتون جانبنده ن معتبر تو گلدر .

عربله نسل ونسبده كفو اولوب اولمادیغن اعتبارغه آللاره، اما

(۲) لا جناح علیکم ان طلقتم النساء ما لم تمسوهن او تفرضوا

لهن فريضة ومتعهن . الخ - سورة بقره ۲۳۷ آیتك موجبى .

حجملهر ایسه اسلامده آزادلقده دیانتدهه بایلاقدهه هنرده ایرنك خاتونه
غه کفو اولوب اولمادیغن اعتبارغه آلالار . بو وجهله اوزیگنه مسلمان
بولغان بر ایر اوزی ده آتاسی ده مسلمان بولغان بر خاتونغه کفو تو گلدر
یا ایسه اوزی ده آتاسی ده مسلمان بر ایر اوزی آتاسی هم باباسی یعنی
آتاسینك آتاسی مسلمان بولغان خاتونغه کفو اولماس . اما اوزی هم
آتاسی دخی آتاسینك آتاسی مسلمان بولغان بر ایر کوب آتالاری
مسلمان بولغان خاتونغه کفودر . آزادلقده دخی شول روشچه یورتلمور .
دیانتده کفائت شرط اولدیغینه بنا فاسق بر ایر صالحه بولغان قزغه
کفو تو گلدره بایلقده دخی کفواک کیره کلیگنه بنا مهر معجل و
نقهنی مالک بولماغان ایر بای خاتونغه کفو تو گلدره اما مهر معجل و
نقهنی مالک بولسه بای خاتونغه کفو بولور .

هنرده کفائت شرط ایدی بنا علی هذا تیری ایله وچی یا ایسه چیلنهک
بویا وچی بر ایر ایتک مغازه سی طوقوچی یا که اصل تاشلار ایله سود
قیاوچی بر خاتونغه کفو تو گلدر .

بس شول کورسه تدیگمز بیش شرط تابولماغانده بعض قولده نکاح

درست بولماس .

مقاله اولی دهن فصل خامس

نکاحنك آداب و ختالارینی بیان ایدر

(من نکح المرأة لمالها وجمالها وجمالها وجمالها وجمالها)

لذینها رزقه الله تعالی مالها وجمالها) حدیث شریفنك مفهومی اوزره مالی
کوب بولغان اوزی چیبهر بولغان خاتوننی غنه صایلاودان بیتر دیانتی و
انصافی اولغان هم نسب جهنندن شریف بولغان خاتوننی اختیار قیلماق-
دره حدیثنك حاصل مناسی بریاددر: (بر کمه خاتوننی مالی و جهالی
اوچونگنه نکاحلانسه مالدان و جمالندن محروم قالور و بر کمه
خاتوننی دیانتی اوچون نکاحلانسه الله تعالی اول کش یگه خاتوننك
مالینی و جمالینی ایرشدرور) دیمه کدر .

الوغلار نهیتکه نلهر خاتون ایرندن دورت اورنده کیم بولسون و دورت
اورنده ایرندن آرتق و اوستون بولسون دیوب . ۱- یه شده ، ۲- بویده ،
۳- نسبدده ، ۴- مالدده خاتون ایرندن کیم بولسون . ۱- کور کاملکده ،
۲- ادبده ، ۳- خلقده ، ۴- تقوالقده خاتون ایرندن آرتق بولسون !

آرتق اوزون یا که آرتق تبهنهک خاتوننی اختیار قیلماق ، ادبسز و فاحشه
خاتوننی اختیار قیلماق ، یهش اولا توروب قارچقنی ، یسایسه قارت اولا

توروب ياش بر قزنى اختيار قىلماق، غيبت سويله وچى و كوب كولوچى خاتوننى اختيار قىلماق نكاحنك آدابندن خارج اشلهدر.

باكره قز آلاماق، آلو نيتى ايله نكاحدن اول قزنى قاراماق و كور - مهك، مهرنى آرتق قىلماق سزاق، كيلىن و قودالار قوطلاب رياسز هديهلەر بيرشمهك، نكاحنى اشكاره قىلماق، و جمعه كونى كىبى مبارك كونلهدر قىلماق، طوى ايدوب قرداش قىيلهنى طعاملاندرماق، تفاخر و اسرافدان باشقه طوى مجلسلهرى ياساماق نكاحنك آداب و حقلارنداندور.

مقاله اولى دهن فصل سادس

نكاح سببلى زوجين آراسنده ثابت بولغان اشلهرنى بيان ايدر

زوجنك زوجهد اوزرنده بولغان حقلارى.

خاتون ايرينك هر بيدورغن طگلاره، ايرينك رخصتندن باشقه بر اشته قىلماش، اذانسز خانه سندن چغوب يورمهس، و هم اوز خانه سينه ايرينك اذندن باشقه قوناق كورمهس و آنلاره يعنى كيلگن قوناقلارغه ايرينك رخصتندن باشقه طعام بېرمهس گرچه اوزينك قرداشلهرى بولسه. ده، (مگر آنا آناسينى هفته ده بر كره باشقه محرم قرداشلهرينى يلدا بر كره ايرينك رخصتندن باشقه ده خانه سينه كورمه كى جائز ديمشلهر)

اوز بالاسينى هم ايرينك بالاسينى و باشقاچه ايرينك ياتنلارينى الوغلار، ايرينك مالندان رخصتندن باشقه صدقه ده بېرمهس، زوجينه تيوشاي خدمتله رنى، و عرفده خاتونلار اشلر تورغان خانه اچنده كى اشلهرنى اشلهر (آش پشروه، خانهنى جيوشدروه، كيوم يروه، ياماوه، تگو كىبى اشلهدر).

خاتوننك اير اوزرنده بولغان حقلارى :

اير خاتونينى اوزهرينه موافق درجه ده نفقهلاندروره هم كيواندرور، ياتماق، تورماق و نهرسه لرنى قويماق اوچون مخصوص اورتلارينى حاضرلهر، اسراف بولماسداي قدرده صارنلق قىلماش، برده عيىبى اولما. دىغى حالده اورشماش و قينماس، شرع شريف كه مخالف اشلهرينه احلا راضى بولماس، شرعغه مخالف اشلهرى كورنمه ديكى حالده برده يوق - مدن خاتونينه بهيله نوب آنى رنجتمهس، خاتونى اوزينه ضرور مسئله لرنى بلمهس ايسه آنلارى اوگره تور و بلدروره، خانه طشنده بولغان اشلهرنى جمله سن اير اوزى اشلهر، اگرده خاتون يوش بالاسينى ايمزه آلماسا اير آنى كوچلهب، قوشماش، بلكه باي اولسه ايمز وچى خانون يانلار، خاتون اوزى رضالق كورسه تمه گنده اير اوزينك قرداشلارينى هم ايكنچى خاتونندان بولغان بالاسينى آنك ياننده و بولماسنده طوتماش. بس زوج ايله زوجهد آراسنده شرنك كىبى حقلار باردور كه جمله سينه

رعایه لازم اولور.

مقاله اولی دهن فصل سابع

قسم - یعنی خاتونلار آراسینی تیگزلهمهک بیاننده

پیغمبریمز علیه السلام زماندا عربلار بیک کوب خاتون آلا تورغان بولغانلار . شولارنی طوقتانو اوچون خاتون آلونسی دورتکه قالدروغه قوشلغان هم آلارنک آراسن تیگزلهب طوتنا آلماغاندا برکنه خاتون برهن طورورغه قوشلغان . قرآنده (**فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً**) دیوب بیورادور . معناسی : اکرده آرالارینی تیگزلهودان قورقساگز برنیگنه آلاگز دیمه کدور . بس ضرورت اقتضاسیله بردهن زیاده خاتون آلمسهده آلالرن تیگزلاوده اصلا قصورلق قیلورغه یارامی در تاکم (**مَنْ كَانَتْ لَهُ** امراتان و مال الی احدهما فی القسم جاء یوم القیامة وشقه مائل) حدیث شریفنک مفادنیچه قیامت کوننده بر یاقغه چالش یورلماسن ! معنای حدیث بویلهدر : (بر کشینک ایکی خاتونی بولسه تیگزلاوده بونلاردن برسینه میل قیلسه (آوشسه) بو کشی قیامت کوننده، الله تعالی حضورینه بر یاغی آوشقان حالده یعنی چالش بواب کیلور) دیمه کدره .

ایمدی زردن آرتق خاتونلاری اولغان کسه که تیوشای بولادر : هر قایوسن زردی نفقه اندر مهک و بردی کیوندرمک و هر قایوسینه مخصوص خانه یا که طایح بولمه حاضر مهک کییچ یانلارینه یاتونی نوبت ایله قیلماق . سفر که آلوب چغوده دخی نوبت لازم اولماسهده، یعنی استاگن خاتون آلوب کیتو جائز بولسهده قرغه صالدرماق طاغن اولی و اوفقدر . لکن بو درجه تیگزله گن کسهلهر سیراک بولادر . شونک اوچون قرآن الکریمنک (**فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً**) نظم جلیلنه اطاعت قیلوب بر خاتون برهن گنه طورورغه اجتهاد قیلورغه تیشلیدر .

مقاله ثانیه طلاق بیانندهدر

بو دخی جیدی فصلنی متضمن در .

فصل اول

طلاقنک نه اولدیغینی و شریعت مطهره اسلامیهده نه اوچون آکا

رخصت بارلیغینی بیان

طلاق لغتده کیتارو معناسندهدر، شریعتده ایسه (**رَفَعِ قَيْدَ النِّكَاحِ فِي**

الحوال او المال بلفظ مخصوص) عباره سیله تعریف ایدولهدر . معناسی :

(نكاح باغنى كوترمه كدر كه حاضر ياييه كيلاچكده خاص بولغان سوزاير
ايلان) ديمهك اولور.

ضرورت شرعية بولغاندا مثلا زوجين آراسنده محبت بولماينچه
حرامغه و گناهغه چومو احتمالارى اولغانده، يا خود خاتون فاحشه بولوب
كيتوب آيرلماغان صورتده ايرنك آندان كوب تورلى ضررلار كورمهك
خوفى اولغانده طلاق درست و مباح معاملهلرنك برسيدر. لکن ضرورت
شرعية بولماينچه مطاق اوصاللق و خقسزاق ايله طلاق قيلو فنا و مكروه

هم انسانيت دائرہسندن خارج اشلاردهن در بناً على هذا (ابغض
الحلال الى الله الطلاق) هم (تزوجوا ولا تطلقوا فان الطلاق يهتن منه
العرش) دخى (ايما امرأة سالت زوجها طلاقاً من غير باس فحرام عليها

رايحة الجنة) حديث شريفلىرى روايت ايدامشودور. حاصل معنالهرى
بويله در: برنجى حديثنك (شرعاً مباح اشلرنك الله تعالى قارشنده خوش
كورنمه گه نراكى طلاق در) ديمهك اولور.

ايكنچى حديثنك: (نكاحلانكز، لکن طلاق قيلما كز. زيرا طلاق
مسببلى عرش تترار) ديمهك اولور.

اوچنچى حديثنك: (ضرورة شرعيةدهن باشقه ايرندن طلاق صوراً -

غان خاتونغه جنتنك ايسى حرام بولور) ديمهك معنالهرنده در .

عذر شرعينك و بولوندا طلاقغه رخصت بير اوده بيك كوب تورلى
مصاحتلهر باردور. مثلا زوجين آراسنده محبت بولماغان صورتده اگر
طلاق ايدو ممكن اولماسه بو ايكي محالف قبلهر نيچك بر برسيله
اياله شوب طورسونلار البه بونلار ايكي ايسى ايكي طرفغه آيرلوب كيتيه -
چه كده تورلى فسق و فحش عمللهرده اولاچاقلار و بواش دخى كوب
اولاچاغندان بونلاردان توغان بالالارنك حسابى كوب اولاچاق اما
حقيقى آنالارينك حسابينه كيم چغاچاق؟ بناً على هذا بو كبرى بالالارنى
اوسترمهك اوچون بر تربيه خانهنك صالناماقى لازم اولوب وشونده نى قدر
مسلمان بالالارى ولدزنا اولوب ياتاچاق حمد اولسونكه مسلمانلار
آراسنده بونداى اشلهر و بونداى خنه وبالالار يوقدر و بولماياچاقدور .
زيرا مسلمانلارغه عذر شرعى وقوعنده بار خاتوننى طلاق قيلورغه يا خود
ايكنچى نى آاورغه رخصت اولديغى سوياده كمن كبرى مدھش حاللهرى
قابلاماقدور .

شريعت قوشقانچه سنت روشنچه طلاق قيلغانده عذر ايله اولورسه
اير گناهلى تو گلدر .

مقالهٔ ثانیه‌دهن فصل ثانی

طلاق نك نوعلاری-نی بیان-دهدر

طلاق اوچ نوعدر که ههر نوعنك اوزینه مخصوص احکام شرعیسه
باردر . آنلار : طلاق رجعی، طلاق باین خفیف، طلاق باین غلیظدر .
ایمدی شونلاری برام برام بیان ای-دهام .

طلاق رجعی:

یعنی یا گادان عقد و تجدیددهن باشقه ایرنك خاتونغه قایتوی ممکن
اولفان طلاقدر . طلاق لفظینه باشقه سوز وصف قوشما اینچه غنه نه یتلمسه ههم
آندان غیر سوز نه یتلمسه شول طلاق (طلاق رجعی) بولور . مثلا (سن
بندن طلاق ، بن سنی طلاق قیلدم ، بندن سن طلاق بولدك) دیسه بر
طلاق واقع بولور . کیرهك طلاقنی نیت قیلغان بولسون کیرهك قیلماغ-انده
بولسون ، ایکی یا اوچ لفظلارینی قوشماسه گرچه بردهن آرتقنی نیت
قیلغان بولاسده همان بر طلاق واقع بولور . اگرده خاتونینه بن سندن
طلاق دیسه اول وقت طلاق واقع بولماس .

طلاق رجعی نك حکمی:

طلاق رجعی نك وقوعی دورت شرط اوزره در برسی گنه تابلماسده

طلاق رجعی بولمیدر . آنلار: برنجی صریح طلاق لفظی ایله بولسون ههم
آگا باشقه صفت آرتدراماسون، ایکنجی: طلاق اوچدهن کیم بولورغه
تیوش ، اوچنجی: طلاق مال برابرنده بولماسقه تیوش، دورتنجی: خاتون
وطی قیلنغان بولورغه کیرهك قبل الوطی اولماسون .

بس شول شرطلارغه طوغری کیلوب طلاق رجعی برله طلاق قیلنغان
خاتون عدتی طوانغاچه همان ایرنك نکاحانده بولور . ایرینه کورنمه گی
ههم آنك کو گلی توشسون دیوب زینتانه گی واوزن ماتور کورسه تور-
گه طرشماتی عدتی اچنده درست بولور، وشوگا اجتهاد ایدر . اگرده
عدت اچنده زوجی رجوع قیلسه درستدر . اولگیچه خاتونی بولوب
ئورلور . یا گادان عقد وشاهدلارغه احتیاج توشمسه، اما شاهد اقامت
ایدلورسه مستحب عمللاردهن اولوب کیتهر .

رجوع طریق: عدت اچنده ایر خاتونینه بن سنی کیرودن خاون-
لقغه آلدیم، یا که بن سنی طلاق قیلودان قایتدم دیسه، یا یسه شهوت ایله
طوتسه یا که اوبسه رجوع قیلدم دیسه ده رجوعدهن صانالور، یا که طلاق
ایدلمش خاتون عدت اچنده ایرن شهوت ایله طوتسه ایری آچولانماسه
همان رجوع بولور گرچه رجوع قیلدیغینی خاتونینه بلدرمه سه ده . لکن
بلدرمهك افضلدر . اگر ایر رجوع قیلدم دیگهنده خاتون عدتم طولدی

ایندی دیسه طولارلق وقت اوتکهن بولاسه خاتون سوزی اعتبارغه آلتور رجوع بولماس، اگر عدت طولارلق وقت اوتمه گهن بولاسه رجوعی درست بولور.

طلاق باین خفیف.

طلاق لفظینه بر صفت قوشوب ئهیتکهنده واقع بولادر، مثلا (سن بندن قاطی طلاق، زور طلاق، یمان طلاق، قارانی طلاق، اوزون طلاق) کبی سوزلهرنی ئهیتکهنده اوج طلاق بولونی نیت ایتمهسه بر طلاق باین واقع بولور. یایسه طلاق نیتی ایله: (سن بگا حرام یایسه بن سگا حرام) دیسه دخی طلاق اراده سیله (بار کیت، سن بندن آیرلدک، بار آنلار که قایت!) دیسه همان طلاق باین واقع بولور. خاتوننک رضالق ایله مال برابرند طلاق قیلسه همان باین واقع بولور بونی خلع دیورلر، بیانی آئنده کیله چهک.

طلاق باین نک حکمی.

طلاق باین برله طلاق قیلغان ایر خاتونینه نکاحسن رجوع قیلا آا. ماس، اگر خاتوننک رضالق ایله بولاسه نکاح ایله رجوعی درست بولور عدت اچنده بولاسه ده. ودخی باین ایله طلاق قیلغان خاتوننک عدت اچنده

زینتله نمه گی هم ایرینه کورنمه گی حرام در.

طلاق باین غلیظ.

خاتوننی اوج طلاق ایله طلاق قیلودر، یا که عمرنده قیلغان طلاقلاری اوجکه جیولوب خاتونینک اوج طلاق ایله طلاق بولایدر. بو صورتده خاتون ایرینه حرمة مغلظه ایله حرام بولور، نکاح ایله ده ایر خاتونینه رجوع قیلا آلماس. مگر تحلیل ایله رجوعی ممکن در. تحلیل صورتی: عدتی طولانندان صوڭ خاتون ایکنچی ایر که نکاح. لانب اول ایر ایله خاوت وجماع بولماندان صوڭره بر بر سبب ایله اول ایرده بونی طلاق قیلسه آندان صوڭره توشای بولغان عدتی طولاسه اولگی ایرینه نکاحی درست بولور والا درست بولماس. اما ایکنچی ایر نکاحلانغاچ بو خاتوننی جماع قیلماي طلاق قیلسه بو خاتوننک اولگی ایرینه نکاحی همان حرام بولور.

مقاله ثانیه ددن فصل ثالث

طلاقنک اهلی و واقع بولا طورغان سوزلر بیاند

طلاق ایدوچی عاقل بولماق، دیوانه ایله صبی نک خاتونلاری بولوب گرچه طلاق قیلسه لارده طلاقلاری واقع بولماس، یوقلاچی کسه یوقی

حالده طلاق قیاسه واقع بولماس. اما ایسرك كىمسه نىك طلاقى هم كوچله.
نوب قیلدرلغان یا که اویناب قیلنغان طلاقار واقع بولور.

ودخى بر كىمسه بتون گوده که ئهیتله طورغان سوزلەر که طلاقنى
يالغاب خاتونینه ئهیتسه همان طلاق واقع بولور. مثلا: (موینىك، باشك،
جانك، تهنك، گودهك، يوزك) طلاق دیسه واقع بولور. دخى (يارتك،
اوچدن برىك یایسه دورتدن برىك) طلاق دیسه همان واقع بولور. اما
(قولك، آياغك، آرقاك، قورصاغك) طلاق دیسه واقع بولماس. اگر
خاتونینه (سن يارتى طلاق یایسه چيرك طلاق) دیسه همان بر طلاق واقع
بولور.

مقاله ثانیه دن فصل رابع.

تعليق طلاق بیاننده

(تعليق طلاق) طلاقنى بر نهرسه که باغلاماق دیمه کدر. ایسمدى بر
كىمسه خاتونینىك طلاقینى بر شى که باغلاسه شول شى پيدا بولغانده
طلاق واقع بولور؛ مثلا: (سن شول يورطغه كرسهك طلاق) دیوب خاتونینه
ئهیتسه خاتون مذکور يورطقه كرسه طلاق بولور.

بو فصل غه متعلق بر قدر مسائل.

۱ - مسئله: ایر خاتونینه ئهیتسه (سن شول کیومنى كىسهك طلاق)
دیوب یایسه (بن كىبتمه كرسه سن طلاق) دیسه خاتون بر مرتبه شول
کیومنى كىسه یا که ایر بر مرتبه شول كىبتمه كرسه بر طلاق واقع
بولور. صو كره شول اشلهرنى قیاسه لارده طلاق واقع بولماس.
۲ - مسئله: (سن آغالار كى ههر بارغان صاین طلاق) دیسه یا که (بن
ههر فلان كىمسه يورطینه كر گهنم صاین سن طلاق) دیسه اوچکه قدر ههر
بارماقنده و كرمه كنده بره طلاق واقع بولوب صو كره خاتون باين
غلیظ ایله طلاق قیلنور. صو كره تحلیل ایله آغانى تقدیرده گرچه شول
اشنى یا كىدادان قیاسه لارده طلاق واقع بولماس.

۳ - مسئله: خاتونینه (حیض كورسهك سن طلاق) دیسه خاتون حیض
كوردم دیوب جواب بیرسه طلاق واقع بولور.
۴ - مسئله: اگر (سن حیض كورسهك اوز كده هم ایكنچى خاتون
نمده طلاق) دیسه بو خاتون اوزى طلاق بولور. اما ایكنچى خاتونى
طلاق بولماس.

۵ - مسئله: ایر خاتونینه ئهیتسه (سن تا كىغه كر گهچ طلاق) دیوب
تاك بلىنگهچده خاتونى طلاق بولور. یایسه ئهیتسه (سن يورطده طلاق)

ديوب جميع يورطده خاتونى طلاق بواور، يايسه (سن شهرده طلاق)
ديسه هر بر شهرده خاتونى طلاق بواور .

۶ - مسئله: (فلان اشنى قيلماسم هر نكاحلانغانم طلاق) ديسه عمرى
بوينچه مذكور اشنى قيلماسم لازم بواور. اگرده قیلا قالسه قايو وقتده
بواسهده هر نكاحلانغانى طلاق بواور. كيرهك اول خاتوننى يمین وقتنده
نكاحلانغانده بواسون!

۷ - مسئله ایر خاتونینه نهیتسه (سن قزان شهرینه كرسهك طلاق)
ديوب قزانغه كرمه گهن وقتنده طلاق بواوماس، قايچان قزان شهرینه كرسه
طلاق بواور.

مقاله ثانیهدهن فصل خامس.

تفویض طلاق بیاننده

یعنی طلاقنى خاتوننك اوز اختیارینه تابشرودر كه مثالی: (سن تلهسهك
اوز گنى طلاق قیل، طلاق قیلنورغه اختیارك اوز گده بواسون) دیگهنده
خاتون شول مجلسده اوزینی طلاق قیلا آلادر.

بوگما متعلق مسئلهلهر.

مسئله: ایر خاتونینه نهیتسه (تلهسهك طلاق بول، يايسه طلاق

اختیار گنى اوز گما بیردم، طلاعگده اختیارلى بول) دیوب خاتون شول
مجلسده (بن اوزمنى طلاق قیلدم) ديسه طلاق بواور. ایر سوزندهن قايو
تورغه اختیارلى بولماس. لکن خاتون مجلسدهن تاراغاندان صوگره
نهیتسه طلاق بولماس. زیرا آنك اختیارى ایرنك سوزن ایشتكهچه شول
مجلسده یا كه ایرى خط ایله طلاق اختیارن تابشورغان بواسه خطنى
اوقوغان ساعتدهدر.

۲ - مسئله: (سن تله گهن وقتگده طلاق بول، طلاق اختیار گنى هر
وقتده اوز گنه تابشردم) دیوب بر ایر خاتونینه نهیتسه شول خاتون كوب
وقتلا اوتكهچه اوزینی طلاق قیلورغه قدرتلیدر .

۳ - مسئله: بر ایر ایکنچی ایر گه نهیتسه (بنم خاتونمنى طلاق قیل)
دیوب شول ایرتله گهن وقتنده بونك خاتونن طلاق قیلو ایله وکیل بولور.
اما ایر بو تفویضدهن رجوع قیلسه ممکندر . ایر خاتونینه (سین طلاق
الله تلهسه) دیوب نهیتسه طلاق واقع بولماس.

مقاله ثانیهدهن فصل سادس

خلع بیاننده

خلع: خاتون ایرینك نكاحندهن مال برابرنده ورضالقى براه چقماقید -

در. صورت بولغانده درستدر .

مثلا: خاتون ایری ایله اصلا محبت و الفت قیلا آلماس و آرالارینی اصلاح دخی ممکن اولماس . لکن ایر اوزی خاتوننی یاراتور . شول صورتده خاتونندان بدل آلوب طلاقی درستدر. اما ایر اوزی ده خاتوننی مکروه کوره طوروب آندان بدل آلوب طلاق قیلسه بواش حرام اولور. بدل خلع مهر قدرلی یا که آندان کیمرهك بولماقدر. مهردن آرتق بولسده خلع درست بولور . لکن آلتغان نهرسه مکروه بولور . عدت نفقهسی و خاتوننك کیومی کبی بیک آز نهرسه برابرنده بولسده خلع جائز بولور .

مسئله: خاتون بدل خلعده شول ایرندن بولغان یهش بالاسینی اوج یا بیش سنه تربیه قیلونی التزام ایتسه درستدر و شول مدتده بالانی تربیه و نفقهلهندرو خاتون ذمهسنده بولور . مدت طولانچی خاتون وفات ایتسه قالغان مالندان بالا تربیهسی اوچون ایرینه تیوشلیسی بیرلور.

مقاله ثانیهدهن فصل سابع

عدت ههم مدت حمل دخی بر قدر مسئلهلر بیاننده

عدت لغتده صاناو دیگهن سوز شریعتده نکاحی کپسلگهن خاتوننك

شریعت قوشقان قدرلی صاقلانوب ایکنچی ایرگه بارمی طورویدر. طلاق قیلنغان خاتوننك عدتی کوبمی بر اوون مطاقغه (یعنی طلاق قیلنمیش خاتونغه) قاراب حکم ایدلور. مطلقه، یا حایضه (حیض کوروچی) بولور، یا یسه غیر حایضه (حیض کورهوچی) بولور، یا یسه حامله یعنی قورصاقلی خاتون بولور .

اگرده مطاقه حایضه بولسه بونك عدتی اوج حیضدر . دلیل (سوره بقره) ۲۲۸ نچی آیه (والمطلقات یتربصن بانفسهن ثلثة قروء) طلاق قیلنمیش خاتونلار ایرگه بارودان اوزلهرینی اوج قان صاقلارلار دیمه کدر، قرؤدن مراد حیضدر .

اگرده مطلقه غیر حایضه یعنی قارتلق سببندن حیضی کپسلگهن بولوب یا که بانغ بولماغان بولوب حیض کورمی طورغان خاتون بولسه بونك عدتی اوج آیدر. دلیل سوره طلاق ۴ نچی آیه (واللائى یتسن من المَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ اِنْ اَرْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةَ اشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحْضُنَّ) معناسی: (شونداین خاتونلار که آنلار قارتلق ایله حیض دن امید کپسدیلر آنلارنك حکم اهرنده شك قیلساگز آنلارنك عدتلهری اوج آیدر. دخی یشامک سببلی حیض کورمی طورغان خاتونلارنك عدتی

اوج آيدر).

اگرده مطلقه حامله بولسه بونك عدتى وضع حملدر. دليل طلاق

۴۳۱ نچى آية (واولات الاحمال اجلمن ان يضمن حملهن) معناسى: (قور -

صاقلی خانونلارنك عدتى قورصاغندهغى بالاسينى قويودر).

ايرى اولگهن خاتوننك عدتى اگرده حامله بولماسه دورت آيده اون

كوندر. كيرهك حايضه بولسون، كيرهك غير حايضه بولسون. دليل سورة

بقره ۲۳۴ نچى آية (والذين يتوفون منكم ويذرون ازواجاً يتربصن بانفسهن

اربعة اشهر وعشراً) شونداين ايرلەر كم اوزلهرى اولوب خاتونلارن قال-

دورولار خاتونلارى ايرگه بارمى اوزلهرن دورت آيده اون كون صا

لارلار ديمهك معناسندهدر.

اگرده ايرى اولگهن خاتون حامله بولسه بونكده عدتى وضع حمل-

در. دليل يوغارغى آية ههر ايكى صورتده وضع حمل برله عدتى طولار،

بالانى كيرهك كامل يتشكهنى حالده قويسون و كيرهك كامل يتشه گهنى

حالده قويسون؛ گرچه طلاقندان يا زوج وفاتندان بر كونگنه صولتوضع

حمل ايله سهده عدتى طوانان بولوب صوگره ايكنچى ايرگه نكاحى

درست بولور.

عدتنك كىفتى.

سورة بقره ۲۳۱ نچى آية (وللمطلقات متاع بالمعروف حقا على المتقين)

يعنى تقوى آدملەر اوزرينه لازمدر كه طلاق قيلمهش خاتونلار اوچون

فائدهلاندرماقلى ياخيملىق برله معناسنده بولنان آية كريمه نك دلالتنجه

طلاق عدتنده خاتوننك نقته كيوم وخانه مصارفى همهسى زوجى ذمه سنده-

در؛ بنا على هذا خاتونغه زوجى خانه سندن چغوب يورمهك دوست وايش-

لهرينه بارماق جائز توگلدرد؛ مگر كه زوجى فاسق بولوب خاتوننك مائنه

يا جانينه ياكه دين وعبادتينه ضرر كيترمهك خوفى بولسه زوج خانه سندن

چقماقى درست بولور. لکن ايكنچى كرگهن خانه دن يينه چقمى

ط-رور.

وفات عدتنده خاتوننك نفقهسى اوز ذمه سنده اولديغندان ضرورت

بولسه خلوت وقتندهغنه چغوب اوز حاجتلهرن اوتومه كى و يوموش-لاماقى

درستدر. طلاق رجعى عدتندهن باشقه عدتلهرده خاتون اصلا زينتله نمهس.

نكاح نك كيسلوينه حزن وحسرتده بولور. عدت اچنده اولگى زوجندهن

باشقهغه نكاحى درست توگلدرد؛ بائن مغلظ، ايله طلاق قيلنغان بولسه

اولگى زوجينهده نكاحى درست بولماس.

مدت حمل بیانده.

اقل مدت حمل آلتی آی اکثری ایکی یل یعنی یگر می دورت آی-
دره. اما بزم بویرده غالباً طوغز آی دان و بر آز زیاده دن کیتره اهر. اتل
مدت حمل آلتی آی بواوغه دلیل الله تعالی حمل ایله فصالی بر گه بیان
ایدوب بیوردی (وحمله وفضاله ثلاثون شهرا) دیوب. معناسی: (بالانك
حملى هم ایچه كدن آیرو مدتی اوتوز آی دیمه كدر و ایکنچی آیتده
فصالی گنه آلوب (وفضاله فی عامین) دیوب بیوردی یعنی (بالانی ایم-
چه كدن آیرو مدتی یگر می دورت آی) دیمه كدر. بس مدت حمل
آلتی آی بواوب قالدی.

اکثر ایکی یل بواوغه دلیل عائشه رضی الله عنهادن روایت قیلنغان
حدیث در که (لا یبقی الولد فی بطن امه اکثر من سنتین) بالا آناسینك
قارنده ایکی سنه دن آرتق قالماس معناسنده در.

بو فصل غه متعلق بر قدر مسائل

١ - مسئله: بر آدهنك نكاح كوندن آلتی آی بولغانده خاتونی

بالا کیترسه بو بالا شول آدمدهن بولور یعنی شریعتده بونك وارثی
بولور؛ آلتی آیدانده کیمده طوغسه بو ایردهن بولماس.

٢ - مسئله: بر کیمسه وفات بولغاندان صوڭ ایکی سنه اوتکهنچی
خاتونی بالا کیترسه ختون عدتی طولغانلغی ایله اقرار قیلغان بولماسه بو
بالا وفات بولغان کیمسه دن بولوب میراث آلور. اگر خاتون عدتی طوا-
غانلغی ایله اقرار ایدوب آلتی آی اوتکهنندن صوڭره بالا کیترسه وفات
بولغان کیمسه نك بالاسی بولماس.

٣ - مسئله: طلاق رجعی ایله طلاق قیلنغان خاتون عدتی طولغانلغی
ایله اقرار قیلما دغی حالدده ایکی سنه تمام بولغاچ یایسه بر آز اوزغاچ
بالا کیترسه بالاسی اولگی ایرندهن بولور. زیرا عدت اچنده ایر و طی
قیلغان بولو ایله حکم ایدوله در هم ایرنك رجوعسی ثابت بولادر. گرچه
قبول ایتمه سه ده. اگر ایکی سنه دن کیمده بالا کیترسه همان نسب ثابت
بولور. لکن رجوع ثابت بولماس وضع حمل ایله ختوننك عدتی طواوب
زوج آخر گه نکاحی درست بولور.

٤ - مسئله: طلاق بائن ایله طلاق قیلنغان خاتون ایکی سنه دن کیم-
ده بالا کیتورسه نسبی شول ایرندهن بولور، گرچه زوج قبول ایتمه سه ده،
مگر ایکی سنه دن آرتغر اقدده بالا کیترسه بالانك نسبی ثابت بولماس.

۵ - مسئلہ: بر خاتون ایرینک اولگانلیکنی، یا ایسه طلاق قیلغانلقیننی بلمی طوروب عدت مدتی اوتککن بولسه، صو گره بولسه یندهدن عدت صاقلای لازم تو گلددر؛ شول کفایه ایتور.

۶ - مسئلہ: طلاق رجعی ایله طلاق قیلغان خاتوننک عدتی اوتککن - چچه طلاق قیلغان ایری وقت بولسه خاتون شول ایرندن میراث آلور، بانن برله بولسه میراث آلماس.

۷ - مسئلہ: ایر خاتونیننی حیض حالده طلاق قیاسه بو حیض عدت حیضندن صانالماس، یا گادان اوچ حیض کورمه گی ایله عدت صاقلار.

مقالهٔ ثالثه مسائل شتی بیاننده

بودخی اولگی مقاله لر گه ایهرتلوب یدی فصل اوزرینه ترتیب ایتلیدی.

برنجی فصل ظهار بیاننده.

ظهارنک لغوی معناسی آرقانی آرقاغه قارشسی قیلماق در؛ شریعتده خاتونینک طلاق اضافه قیلونا طورغان اعضالارندان برینی اوزینک محرم قرداشینک، یا که آناسینک بر اعضاسینه او حشاماقی در. ایمدی بر ایردهن شول اش صادر بولسه ظهار کفارتن اوته گه نچه خاتون جماع قیلماقی،

یا که اوبو، قوچو، طوتو کبی جماعغه اوندی طورغان اشلهرنی قیلماقی حرام بولور، قایچان کفارتن اوتسه درست بولور.

ظهار کفارتی: برقل آزاد ایتمه کدر، اگر بو کما قادر بولماسه ایکی آی طوتاش روزه طوتماق در. آراده رمضان آبی هم روزه حرام بولغان کونلهر بولماسون!

اگر آراده بر کون روزه سن آچسه، یا که جماع قیلسه یندهدن باش - دان آلوب ایکی آی آلتمش کون طوتماقی لازم بولور.

روزه طوتودانده عاجز بولسه آلتمش مسکین گه طعام بیرور، بغدادان بیرسه دورت قداق، آریا وخرمه دن بیرسه سیگز قداق چاماسنده بیرور.

مقالهٔ ثالثه دن ایکنچی فصل لعان بیاننده .

لعان خاتون ایله ایرنک قاضی حضورنده بر برسینه لعنت نه یتشمه ک - له ری در؛ ایر خاتون زنا ایله سو گوب سوزینک حقلغینه شاهد له ری بولماغنی حالده آرالارن تفریق اجرا ایتلور (۱)

(۱) (والذین یرمون ازواجهم ولم یکن لهم شهداء الا انفسهم - فشهاده احدهم اربع شهادات بالله انه لمن الصادقین) الخ ۶ - ۷ - ۸ - ۹ آیه لر نک نفسپرینه مراجعت یوراسون! (سوره نور)

اعان صفتی بو طریقهدر: اول ایر دورت مرتبه نهیتور (الله برله شها-
دت بیره من که خاتونمنی زنا برله سو گوومده راستنی نهیتمه من) دیوب
بیشنچی مرتبه سنده نهیتور (اگر خاتونمنی زناچی دیوومده یالغانچیلاردان
بواسام اللهنک لعنتی توشسون) دیوب. بوندان سوک خاتون دورت مرتبه
(الله برله شهادت بیره من که ایرم میدی زناچی دیوب سو گوونده یالغانچید-
لارداندر) دیوب بیشنچی مرتبه سنده ینه نهیتور (اگر ایرم بو سو گوونده
راست سویله وچیلهدن بولسه اللهنک غضبی بولسون) دیوب. شول روش-
چه لعنت قیلوشدتلاردان سو گره قاضی بونلارنک آراسیننی آیروب
خاتون طلاق بائن ایله طلاق بولور. عدت نفته سی ایر ذه سنده بولور.

مقاله نالتهدهن فصل ثالث

یمین بیاننده

یمیننک شرعی معناسی آنط ایتو دیمه کدر؟ قسم، حلف، یمین هر
اوجسی آنط معناسندهدر. یمین اوج نوعدر که آنلار: یمین غموس، یمین
اغو، یمین منعدهدرلر.

یمین غموس: اوتکهکن اشکه قصدا یالغانلاب آنط ایدودر (من

حلف کاذبا ادخله النار) حدیث شریفنک مضمونی اوزره بویله یالغانغه
آنط ایتکهکن کسهلر الوغ گناهلی بولوب عذاب نار ایله معذب اولال-
چاقلاردر (خدا عفو ایلمهس ایسه) وهم دنیاوده خراب و خوار بولویند-
سبب بولور دیمشلر. نصوح توبه ایتمهک و کامل استغفار قیلماق دان باشقه
علاج یوقدر، کفارت ایلهده کیچمهس.

یمین اغو: خطاقل ایله یالغانغه آنط قیلودر؛ بولغاننی بولمادی، بولما-
غاننی بولدی دیوب یا گلش آنط ایتو کبی بو آنط تصدا بولما دیندن
شاید بونک اوجون بنده عذابقه مستحق بولماس.

یمین منعده: کیلهچه کده بر اشنی قیلورین یا که قیلما من دیوب یمین
نهیتودر. بو صورتده یمینی حرام بر اشکه متعلق بولماسه یمیننده طورماقی
لازمدر؛ طورماسه حانت بولوب تیوشلی کفارتی لازم بولور. اگر یمینی
حرامغه متعلق بولسه یا که باشقهچه منهیاتدن بر بر اشکه متعلق بولسه
یمینن بوزماقی تیوش بولور. حانت بولغاچ همانده کفارتی لازم بولور
مثلا بر کسه روزه طوماسقه، یایسه بره که ظلم قیلورغه، یایسه آنا
آناسینه خدمت قیلماسقه یمین ایتکهکن بولسه بو کشیگه یمینن بوزماقی
واجب و لازمدر.

یمین کفارتی: بر قل آزاد قیلماق، اگر بو گنا کوچی یتمهسه اون

مسکین کہ طعام بیرهک برہر صدقہ فطرہ قدرلی، یایسہ برہر قات کیوم
بیرهک؟ اگر بو گداه قدرتی یتیمسہ اوچ کون طوتاش روزہ طوتما قدرہ
اما قل آزاد قیلوغہ یا کہ طعام و کیوم بیرو کہ قدرتی یتکهن کشی
اوچون روزہ طوتو کفایہ ئہیلہ مہس. یمین کفارتی بویلہ اولدیغینہ دلیل
سورہ مائدہ ۹۱ نچی آیہ (فکفارتہ اطعام عشرۃ مساکین من اوسط
ما تطعمون اہلبیکم او کسوتہم او تحریر رقبتہ فممن لم یجد
فصیام ثلثۃ ایام) الخ .

یمین ئہ یتکھندہ اللہ تعالیٰ اسمی ایلہ یمین ئہ یتلور، آندان باشقہ
سوزلہر ایلہ یمین درست تو گلدیر (قویاش، آی، ایکمہک، فرشته)
کبی سوزلہر ایلہ یمین حرام بولور (من کان منکم حالفاً فلیحلف
باللہ اولیدر) حدیث شریفہ بناً اللہدان غیر ایلہ یمیندن رسول اللہ
طیمشدر. حدیثک حاصل معناسی بویلہ در: (سزلہردن برہ و گز یمین
ئہ یتسہ اللہ ایلہ یمین ایستسون یایسہ برہ یمین ایتیمسہ سن!) دیمہ کدر .
اللہ لفظینک اولینہ یمین حرفلہردن برسینی کیتروب ئہ یتولہدر (باللہ،
واللہ، تاللہ) دیمہک کبی یمین حرفلہری اوچدر کہ (ب، ت، و)
حرفلہریدر .

(فلان اشنی قیلو موینما یو کلسون، شول اشنی قیلما سقہ یمین
ایتدم، فلان اشنی قیلو عہد بولسون) کبی سوزلہر ایلہ آنط ایتسہ همان
یمیندن سانالادر؟ حانت بولسہ کفارتی واجب بولور .

و دخی (فلان اشنی قیلسام ایمانمدان آیرلایم، یا کہ دینسن بولایم،
یایسہ نصرانی و یهودی بولایم) دیسہ بولسہ یمیندن سانالور . بولندہ
ایکی حکم بآردر کہ برسی: شول روسچہ یمین ایدوب حانت بولسہ
کفارتی واجب بولور. ایکنچیسہ: حانت بولغاندہ ای تکہ نچہ یمان
بولونی اعتقاد قیلغانغندہ ایمانیدن آیرلور (العیاذ باللہ) توبہ و تجدید
ایمان فرض بولور .

فلان اشنی قیلسام اوزمنی یر یوتسون، یایسہ ایکی کوزم چقسون،
یایسہ بگا اللہنک قهری توشسون دیسہ بو یمیندن بولماس . لکن
مذکور اشنی قیلسہ اوزینہ بد دعاً قیلماشلاردان بولور .

یمین ایتودہ یایسہ حانت بولودہ قصد، خطاً ہم اکراہ یعنی کوچلہ -
نوب یمین ایتو یا کہ حانت بولور جملہسی برابردر ہر قایوسندہ یمین
حکمی یورور. کوچلہنو سببیلہ یمین ایتکهن بولسہدہ یا کہ اونوتوب و
غیر یچہ حانت بولسہدہ همان حکمی بردر .

مسئلہ: بر کمسہ عادتدہ حلال بولغان نہرسہنی حرام قیلو ایلہ آنط

ایتسه مثلا شول کیومنی کیو حرام بواسون، یایسه چهی اچو بگا حرام بواسون، یایسه خانهمه کرو حرام بواسون دیسه مذکور اشلهر حرام بولماس لکن قیلسه حانت بولوب کفارت لازم بولور .

مقالهٔ ثالثه: دهن فصل رابع

نذر بیاننده

(من نذر وسمی فعلیه الوفا بما سمی) حدیث شریفی اوزره برکمه نذر نهیتسه نهیتلگهن نذر وفا ایلمه کی لازم بولور. حدیث نك معناسی بویله در: (برکمه نذر نهیتسه و نه رسه ایله نذر نهیتدکن آتاسه، آتاغان نه رسه سی ایله نذرینی وفا قیلوی واجب بولور) لکن بو مطلق نذرده در مثالی: (برکمه نهیتور بنم اوزریمه فلان قدر روزه طوتو یو کله نسون یا که فلان قدر صدقه بیرمه ک موینیمه لازم بواسون) دیوب بو صورتده وفاسی واجبدر .

اما برکمه نهیتسه: (فلان بلاددن قوتلسام یا که شول مقصودم حاصل بولسه فلان قدر روزه طوتار ایدم) دیوب بو صورتده مقصودی حاصل بولماچقنه وفاسی واجب بولور، مقصودی حاصل بولماغانده وفاسی تپوشلی بولماس .

اوزیننی بر یمان اشدن طیماق اوچون بر نه رسه نی التزام قیلوب نهیتلگهن نذرده حانت بولغان کشی اختیارای بولور، تلهسه نذر ایوب آتاغان عبادتنی قیلور، تلهسه یمین ده گی کبی کفارت بیورور . مثلا بره و نهیتسه: (غیب سویله سه م اون صوم صدقه بیورورمن) دیوب شول اشدن حانت بولسه بو نهیتوچی کفارت ایله صدقه بیورور آراسنده اختیارای بولور .

برکمه صلوة جنازه، قرأت قرآن، و طهارت ایله نذر نهیتسه بو نذرده ن صائالماس وفاسی هم واجب بولماس؛ اما نماز، روزه، صدقه، قربان ایله نذر نهیتسه بونلارنك وفاسی واجب بولور، نذرده نهیتولگهن عبادتنك جنسندن فرض واجب عمللهر بولماق هم نذر که طوتلغان عبادت اوزی عبادت آخری که متعلق اشلهرده ن بولماق نذر نك شرط لارنداندر .

مقالهٔ ثانی: دهن فصل خامس

رهن بیاننده

رهن یعنی حق برابرنده بر نه رسه نی قویوب طوروب مال آلو شریعة مطهرهٔ اسلامیة در (وان کنتم علی سفر و ام

تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِيحًا مَقْبُوضَةً) آية کریمہ سی رهننگ مشروع بولوينه دلياندر؛ دخى بر مقدار آرپا برابرنده رسول اکرم ننگ كوله گى رهنده بولوى مرويدر. بوده رهن ننگ درستلگينه دلياندر وعلمما بولندان كوب تورلى حكملر چغارمشلاردر؛ مثال اوچون جملاهدهن بر نيچهسى: قيمتى بولندان هم رهننگه قويارغه يارى طورغان بولسه نهرسه بولسهده رهننگه قولويننگ درستلگى كيرك اول نهرسه عبادت كيوميده بولسون زي را رسول الله ننگ رهننگه قويارغان كوله گى جهاد اوچون حاضرلنمشدر. دخى رهننگه جوازي سفرده گنه اولماديغى، دخى حاضر آقچهغه آ لورغه قدرت بولا طوروب نسيئه گه آلونك درستلگيدر.

رهن قولويچى كمسهنى رهن ديوب، رهننى آ وچ كسهنى مرتهنن ديوب، قوليلغان نهرسهنى رهن هم مرهون ديوب نهيتهلر. رهندهده ايحاب قبول كيره كدر. رهن رهننى مرتهن گه طابشرغاج رهن هلاك بولسه مرتهننگ ضماننده يعنى تولمه گندهدر.

بوگما متعلق بر قدر مسائل:

۱ - مسئله: رهن مرتهن قولنده هلاك بولغان صورتده حكم شول روشچه يورتلور، رهن برابرنده آلنغان دين رهننگ قيمتى ايله برده -

گنه بولسه بو صورتده رهن برله مرتهن آراسنده بورچ بتهر، اگرده بر رهن برابرينه آلنغان دين رهننگ قيمتندن آرتق بولسه آرتغن مرتهن رهندهن طلب قيلور. اگرده رهن برابرينه آلنغان دين رهننگ قيمتندن كيم بولسه رهن آلغان دين بتهر، قالغانى مرتهن قولنده امانت بولور. امانت هلاك بولسه تولهنمى بس آرتق رهن مرتهندهن طلب قولا آلميد.

دو .

۲ - مسئله: رهن بورچنگ بر قدرينى تولسه قالغانى تولب بتر گنه. چه ينه مرتهن شول رهننى طونارغه حقليدر.

۳ - مسئله: مرتهن رهننى توشلى روشنچه صاقلالاي هلاك قياسه رهننگ بتون قيمتن تولر.

۴ - مسئله: اگرده مرتهن رهننى كيموتسه شوننگ قدرلى بيير گن بورچندان كيمتلور.

۵ - مسئله: اگرده رهن جانلى نهرسه بولوب مرتهننگه بر بر ضرر كيترسه بونك اوچون هيچ نهرسه لازم بولماس.

۶ - مسئله: اگرده رهن مرتهن قولنده آرتسه (مثلا حيوان بولوب بالالاسه) آرتقانىده رهننگه بولور. لكن بو هلاك بولسه هيچ شى تولهنمىس.

۷ - مسئله: بر کسه بر نرسه نی ایکی کسه که رهنکه قویسه ده درستدر؟ بونده حکم شول بر مرتهنکه اوزینه تیوشلی بورچن تولاب بترسه ده همان رهن ایکنچی مرتهن قولنده بولور؟ آ نارغده تمام تولاب بترمه یچه رهننی آ اورغه قادر بولماس. اوشاندق ایکی کشی بر نرسه نی بر کسه که رهنکه قویسه لار درستدر؟ بونداده برسی اوز الوشیننی تولاب گنه رهنندن حقنی آ اورغه قادر بولماس. ایکنچی رهن تمام بورچنی تولاب بتر گنندن صو گره غنه آ اورغه قادر بولور.

مقاهه ثالته ده ن فصل سادس

وصیت بیاننده

(من مات علی وصیة مات علی تقی و شهادة و مات فی سبیل الله)
 حدیث شریفنه هم (من بعد وصیة یوصی بها اودین) آیه کریمه سیننه
 بناً وصیت امر مشروع هم تیوشلی اشله رده ندر لکن وصیت مالناک
 اوچدن بری ایله گنه نه یقولور، اوچدن برندن آرتغی ایله ده درست
 بولادر. اگر وارثلار رخصت بیرسه لور، هم اولگه نندن صو گره ده
 یعنی مالغه مالک بوانغانلار نندن صو گره ده اجازت لوری بولسه غنه .

حدیثناک معناسی: (بر کسه وصیت نه ییتوب اولسه تقوالق و شهادة اوزرینه هم الله تعالی بولنده یعنی ایزگی بولنده اولمش اولور) دیمه کدر. وصیت بیش نوع اوزره در که آنلار: واجب، مستحب، مباح، مکروه هم حرام درلار .

واجب وصیت: اگرده مویننده الله تعالی حقلاری هم بنده حقلاری بولسه شونلارنی ادا ایله وصیت ایتمه کدر؟ الله حقنی دیمه کدن مراد قیلیمی قالدرغان نماز، روزه، زکات هم حجدر که نماز روزه فدییه ایله زکات هم حج اوتوو برله ادا قیلنور. لکن بونلار ثلث مال ایله گنه ادا قیلنور؛ اگرده ثلث مال یتمه سه آرتغن بیرمه ک وارثلر اختیارندادر. فدییه بیروده ثلث مال یتمه سدی بولسه دور ایله طواطرورلار .

اما میت ذمه سننده بنده حقنی بولسه اول وقت ثلث مالغه غنه خاصلانماس. قالغان مالی بتکه نیچی ادا قیلنور. لکن بنده حقیقناک شاهداهر ایله یا که میتناک اقراری ایله ثابت بولوی شرطدر .

مستحب وصیت: اگرده وارثلر بای بولسه لار یا که قالغان مال ایله بای بولوردای بولسه لار ذمه سننده باشقه چه حقلار بولماسه (ان الله تعالی تصدق علیکم بثلث اموالکم فی آخر اعمارکم زیادة لکم فی اعمالکم تضمونها حدیث شئتم) حدیث شریفناک مضموننچه ثلث

مالی ایله یا که آندان کیمره گی ایله وجوه خیر گه وصیت نه یتمه کدر .
معنای حدیث : درست لکده الله تعالی عمللریکنزده آرتق قلیق بواسون
اوچون آخر عمر کزده ئات مالیکز ایله تصدق قیلدی اول مالیکزنلک
اوچدن برینی تلهسه گز قایده قویگزن) دیمه کدر .

مباح وصیت : دخی مستحب وصیت جمله سنده ندر وارثلر فقیر
بولماسلق شرطی ایله .

مکروه وصیت : مکروه و بدعت نهرسه لهر ایله وصیت قیلماق یایسه
فاسق وفاجر کیمره لهر فائده سینه وصیت قیلماق در، همانده بوزوق اورنغه
طوتولاری احتمال بولسه .

حرام وصیت : وارث لاردان بعضینی محروم قالدردماق قصدیله یعضیسینه
وصیت کبیدر هم اصلی بولماغان بورچ ایله اقرار، یا که آلمانان
بورچینی آلدن دیوب یالغان اقرار کبیدر دخی ملکینی یاط بر کمره گه
تملیک قیلوی کبیدر؛ اگرده وارثلردن مالینی منع قصدیله بولسه بو
اشلر جمله سی حرام اشلردندر .

وصیت گه متعلق مسئله لهر

۱ - بر کمره وصیت نه یتسه اوزرنده حق الله هم حق العبد بولسه
اما مال ههر ایکینن ئوتهر گه یتمه سده ی بولسه اول حق العبد ادا قیلنور .

۲ - بر کمره وصیت یتسه اوزینک بتون مالی قدر بورچی بولسه بونک
وصیتی درست تو گیل مگر که بورچ ایله لری بورچلارن عفو قیلسه لار
درستدر .

۳ - بر آدم فرض حج قیلدرو ایله وصیت نه یتسه بدل ایله شول شهر -
دهن بر کمره نی مکه گه یبهروب حج قیلدورلار اگرده مال وصیت
نه یتلگن شهردهن یبهروب حج قیلدورورغه یتمه سده ی بولسه قایسی
شهردهن یبهر گنده یتهرده ی بولسه شول شهردهن کوندرلور .

۴ - بر کمره دین ایله اقرار قیلسه اول دین اجنبی گه بولسه اقراری
طوتولور. کیره ک درست بولسون، کیره ک یالغان بولسون بار مالی قدر
ایله بولسه ده توله نور .

۵ - کشی اولتر گن کمره نلک فائده سینه وصیت درست تو گیلدر
(لَا وَصِيَّةَ لِلْكَافِرِينَ) حدیث شریفنک مضموننچه؛ کیره ک قصدا کیره ک
خطا اولتر گن بولسون .

۶ - اوزی اولگه ندهن صو گره میراث آلا طورغان کمره لهر گه وصیت
درست تو گیل .

۷ - مسلمان نلک کافر گه، کافرنلک مسلمانغه وصیت ایتوی درست
تو گیلدر .

فائده:

وصیت نهیتوچی کسه (موصی) کم فائده سیننه نهیتواسه اول (موصی له)
 دیوب وصیت غه وکیل بو اوب قالغان کشی (وصی) دیوب آتالادر.
 ممکن اولدقچه وصیلقنی قبول قیلماو افضل دره ایندی بر کسه وصی
 قویماق تلهسه عادل و صالح کسهنی صایلاوی تیوشدر؛ اگرده فاسق
 کسهنی قویسه قاضی افندی آنسی توشوروده یرینه ایکنچی بر عادل
 کسهنی تعیین ایدر. وصی بو اوب قالغان کشی وارث لهرنک حقیقنه هیچده
 کرهس. آزغنه کرسهده بالکل حرام و گناه کیره قیلمش اولور؛
 اما صبی لارغه کیره کلی نهرسه لهرنی عادتچه بها ایلهن آلماقی یاخود
 آرتق نهرسه لهرینی عادتچه بهاسی ایله صاتمافی درستدر. هم آنلار
 فائده سیننه ماللاری ایله کسب ایتمه کی درستدر؛ اوزی اوچون سودا
 ایتمه کی هم آنلارنک مان بورچقه بیرمه کی درست توگلددر. اگرده
 آنلارغه کیره کلی طوغریلارده اوز مالندن طوتسه مثلا آنلارغه رزق،
 و کیوملک کبی نهرسه لهر آلسه، یایسه آنلارنک شرعا ثابت بولغان
 بورچلارینی ئوتهسه طوتقان قدرینی آنلارنک مالندان آلوی جائزدر.

(بهاسی ۵۰ سهن)

昭和九年四月十三日印刷
 昭和九年四月十八日發行

不許複製

「ムガリムツシヤリガ」
 (定價金五拾錢)

發行兼印刷者 東京回教印刷所
 右代表者 東京回教印刷所

編輯者 東京回教學校
 右代表者 東京回教學校

東京市澁谷區代々木富ヶ谷町一四六一番地